

VI. évfolyam
2008. 1. szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT – MAGYARSÁG – ÉRTÉK

zent Kereszt

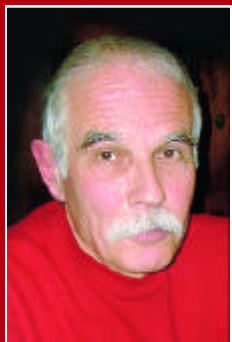
ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Csurka László

Szeleczky Zita

Tarnóczy Balázs

Schumicky Lilla

A hit az egyik
alap emberi
lételem

A BIBLIA ÉVE
2008

Színésznő
volt, mé-
lyen hívő
ember és
magyar

A legnagyobb
szerűbb
dolog adni
másoknak

Öleljük
magunkhoz
az elesetteket

Pálffy István

Büszkék lehetünk a magyarság
hagyományára

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSBN!

VERITAS-LAKÁSOK 2008-BAN

**KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN ÉS A XIII. KERÜLETBEN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL! 300.000 – 380.000,- Ft/m² áron**

Dugonics utca 56.

**Budapest XIV. kerület
Dugonics utca 56.** 49, 50, 54, 59 és 70 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2008. 03.

**Budapest XIV. kerület
Kövér Lajos tér 32/b.** 18, 33, 75, 84 és 85 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2008. 03.

**Budapest XIV. kerület
Fűrészt u. 30-32.** 33, 35, 41, 51, 65, 70, 82, 96 és 100 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 03. 30.

**Budapest XIV. kerület
Kerekgyártó út 36-38.** 38, 50, 64, 66, 67 és 69 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2008. 10.

**Budapest XIII. kerület
Rokolya utca 20.** 40, 63, 73 és 73,5 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2008. 11.

XIV. ker. Róna u. 103/b 20 M Ft
Tetőtér: nettó 100 nm-es szerkezetkész lakás

Kerekgyártó u. 36-38.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30, mobil: 06-20-9-345-935

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

HOTEL VERITAS

MEGNYITOTTA KAPUIT BUDAPEST LEGJAVABB SZALLODAJA
A VÁROSKÖZPONTTÓL 10 PERC SÉTÁRA, BEVEZETŐ ÁRAKKAL!
PROSÁJA KI ÖN IS, NEW FOG CSALÓDNI!

Budapest XIV. ker., Magoródi út 8.
Tel.: 275-2250, 275-2255
Mobil: (06-30) 934-2541
Fax: 222-4792
Internet: www.hotelveritas.hu
e-mail: hotelveritas@axelero.hu

A MATER SALVATORIS LELKIGYAKORLATOS HÁZ LELKIGYAKORLATAI 2008-BAN

2008. február 11-14. (hétfő vacsorától-csütörtök ebédig)
Nagybőti lelkigyakorlat kenyéren és vízen.

vezeti: **Kemenes Gábor atya**

2008. február 20-22. (szerda ebéd-től-péntek ebédig)

Gyakorlatok az imaélet elmélyítésére -

Papi imamélyítő - vezeti: **Nemes Ödön SJ**

2008. február 26-29. (kedd vacsorától péntek ebédig):

Nagybőti lelkigyakorlat - Minden korosztály számára - vezeti: **Bokros Levente atya**

2008. február 29-március 2. (péntek vacsorától-vasárnap ebédig) „Hit, amely a szeretet által tevékeny”

Lelkigyakorlat minden korosztály számára
vezeti: **Kunszabó Zoltán** (állandó diakónus)

2008. március 19-23. (szerda vacsora-vasárnap ebédig)

„Ha Vele együtt meghalunk, Vele együtt élni fogunk!” - a Szent Három Nap

vezeti: **Gáspár István atya**

**Mater Salvatoris Lelkigyakorlatosház
és Konferenciaközpont**

2100 Gödöllő-Máriabesnyő Kapucinusok tere 3.

Tel.: +36 28 420 176, Fax: +36 28 510 742

www.matersalvatoris.hu matersal@invitel.hu

M A N R É Z A Spirituális és Konferenciaközpont
H-2099 Dobogókő, Fény u. 1.
Tel: 06 30 824 1179

E-mail: lelkigyakorlat@manreza.hu;

Honlap: www.manreza.hu/lelki

FEBRUÁR:

04-07.: Egyénileg kísért 3 napos

Szt. Ignác-i lelkigyakorlat

10.: Meditációs vasárnap

10-17.: Szemlélődő, meditációs lelkigyakorlat

15-17.: Hétvégi lelki napok

18-21.: Egyénileg kísért 3 napos

Szt. Ignác-i lelkigyakorlat

24-03.02.: Egyénileg kísért egyhetes

Szt. Ignác-i lelkigyakorlat

MÁRCIUS:

02.: Meditációs vasárnap

03-06.: Egyénileg kísért 3 napos

Szt. Ignác-i lelkigyakorlat

07-09.: Hétvégi lelki napok

10-13.: Egyénileg kísért 3 napos

Szt. Ignác-i lelkigyakorlat

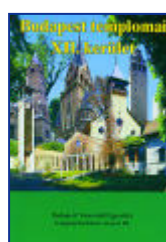
14-19.: Egyénileg kísért 5 napos

Szt. Ignác-i lelkigyakorlat

20-24.: A húsvéti szent titkok együttünneplése

31-04.03.: Egyénileg kísért 3 napos

Szt. Ignác-i lelkigyakorlat

Budapest templomai: a Budapesti Városvédő Egyesület sorozata

Megjelent az Egyesület Templomtörténeti Csoportja budapesti templomokat bemutató sorozatának ötödik kötete. A csoport 1988-ban alakult, célja, hogy a főváros minden templomában, felekezeti különbség nélkül, képekkel illusztrált történelmi és művészeti összefoglaló függjön. Ezekből a szövegekből készül a könyvsorozat.

A könyvek az Egyesületben (1053 Bp., Kossuth L. u. 14-16.) és egyházi boltokban kaphatók.

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:

Bajcsy Lajos, Bayer Emil, Bölcs házy
Sándor, Fajkus Mária Gréci László,
Forgács Renáta, Frigyesy Ágnes, dr. Kis
Boáz, dr. Kovács János, Kovács Mária,
Kubányi Andrea, Negyela László, Németh
Andrea, Pálffy Mária, Rác Kristóf László,
Somogyi György, Szilágyi Ferenc,
dr. Udvarhelyi Olivér

A lapot kiadja:

Veritas Invest Zrt.

1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984
e-mail: szentkereszt@veritas.hu

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Előfizetésben terjeszti

a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága
1008. Budapest Orczy tér 1.
Előfizethető valamennyi postán,
kézbesítőknel,

e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu
faxon: 303-3440

További információ: 06 80/444-444

Külföldi előfizetés:

Hírlapelőfizetési Irodában (HELIR)
1008. Budapest Orczy tér 1.
levélcím: HELIR 1900 Budapest
Fax: 303-34-40

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.
2901 Komárom, Igmándi út. 1.
Tel.: 06-34/344-185, fax: 06-34/342-361

A szeretetben élők mélyre látnak
A reménységben élők messze látnak
A hitben élők mindent másképpen látnak
Hitben járunk, nem látásban (2Kor 5,7)

Kedves Olvasó!

„A másnak elég a maga baja.” (Mt. 6.34)

Újra meg újra meg kell hallanunk ezt a figyelmeztetést, hogy ha a világ gondjai, a gazdagság családsága és más dolgok élvezése behatolnak életünkbe, megfojtanak mindent, amit Isten oltott belénk. Sohasem lehetünk teljesen szabadabbá ezeknek a túlkapásoknak folyton hömpölygő áradatától. Betörhet a ruházkodás, táplálkozás irányából, vagy a pénzhány, örömhány, a barátok hiánya, esetleg nehéz körülmények formájában: szüntelenül támad, és hacsak nem engedünk Isten Szellemének, hogy harcba szálljon velük, tönkre teszi életünket, mint az árvíz. „Ne aggódjatok életetek miatt, hogy mit esztek vagy mit isztok, sem testetek miatt, hogy mibe öltöztök. Nem több az élet az eledelnél s a test a ruhánál?” (Mt. 6.25) „Csak egyre legyen gondotok” – mondja Urunk – „a velem való kapcsolatra”. Józan eszünk e szavakra felkiált: Ez képtelenség! Törődnöm kell azzal, hogy miből éljek, mit egyem és mit igyam! Jézus azonban azt mondja, hogy nem kell! Vigyázz, fel ne támadjon benned az a gondolat, hogy ezt olyan valaki jelentette ki, aki nem ismeri a te sajátos körülményeidet. Jézus Krisztus jobban ismeri helyzetünket, mint mi magunk, mégis azt mondja: „Ne gondold, hogy ez az életed középponti ügye. Ha a kettő összeütközik, az Istenhez való viszonyodnak add az elsőbbséget.”

Már ma is hányféle baj kezdett fenyegetni? Alattomos kis gondmanók kukkantottak be hozzád: Mit csinálsz a jövő hónapban? És ezen a nyáron? – „Semmi felől ne aggódjatok!” – mondja Jézus. Újra figyelj fel Őrá és nyugodjék meg gondolkodásod menyei Atyád Gondviselésén.

Üdvözléssel:

Kuruczleky Ilona
főszerkesztő

Tartalom

Tanúságtevő emberek 1.	4. old.
Büszkék lehetünk a magyarság hagyományára.....	5-7. old.
A hit az egyik alap emberi lételem.....	8-9. old.
Magyar Örökség-díj.....	10-11. old.
A jó pásztor.....	12. old.
Keresztény Értelmiségiek Szövetsége.....	13. old.
Ubi Deus Est – Ahol az Isten.....	14-15. old.
Tarnóczy Balázs grafikusművész.....	16-17. old.
Beszélgetés Árva Vince atyával.....	18-19. old.

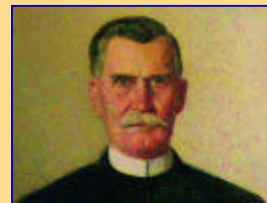
10-11. old.

18-19 old.

Poszter.....	20-21. old.
Szent Kereszt-est Dejtáron.....	22. old.
Egy kiállítás margójára.....	23. old.
Hít-tan.....	24-25. old.
Az irgalmas apa.....	25. old.
„Elég néked az én kegyelmem”.....	26-27. old.

A Felvidéken Orosch János püspök nyitotta meg a Biblia évét.....	28. old.
Új utak keresése a Léman tó partján.....	29. old.
Evangélikusok a két világháború között.....	30. old.
Telenkó János alhadnagy hősi halála.....	31. old.

30. old.

36-37 old.

Református hírek.....	32-33. old.
A mosztári híd.....	34-35. old.
Schumicky Lilla az elesett gyerekeket öleli magához Észak-Ugandában.....	36-37. old.
Megrendelés és előfizetés.....	38. old.
A BIBLIA éve 2008.....	39. old.

Tanúságtevő emberek 1.

Dr. Takashi Nagai (1908–1951) – az atombomba szentje

„Úgy világítson világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és magasztalják menyeyi Atyátokat!” Mt 5,16

Dr. Takashi Nagai 1908-ban született Izu-móban. Semmit sem tudott a katolikus hitről, a sintoizmus közömbösen hagyta, erős egyéniség. Édesapja orvos volt, fiát is orvosnak szánta. Takashi a középiskola elvégzése után beiratkozott a nagaszaki egyetem orvosi fakultására. Húsz éves volt. Ekkor Japánban virágkorát éli az anyagelvű tudományszemlélet.

Nagai ezt írja életének erről a szakaszáról: „A középiskola felső osztályaitól kezdve az anyag bűvöletében éltem. Alig kezdtem meg orvosi tanulmányaimat, hullákat kellett boncolnom. Íme – mondták nekem –, ez minden, ami egy emberben található. Ebből minden kétely nélkül levontam a tanulságot: az ember semmi más, csupán anyag. A test csodálatos felépítése, legkisebb részecskéinek aprólékos gonddal elrendezett szerves kapcsolatai – mindez ámulatba ejtett. De amit így kitapogattam, soha nem látszott másnak, mint pusztá anyagnak.” Számára a lélek csupán képzelgés, amit csalók találtak ki az egyszerű emberek ámtására. Édesanyja 1930-ban váratlanul elhunyt. Nagai doktor ekkor kezdte tekintetét az ég felé fordítani.

Az isteni Gondviselés buzgó keresztények társaságába vezette. A Moriyama családnál bérelt szobát, akik buzgó keresztények voltak. Az egyetemi hallgató szívébe fény lopózik. 1932 márciusában doktorrá avatják, majd súlyosan megbetegszik. Felgyógyul, de jobb fülére süket lesz. Le kell mondania a belgyógyászati pályáról, a radiológia mellett dönt, segédorvosként kezd dolgozni a röntgenosztályon. 1933-ban kitör a mandzúriai háború, őt is behívják, a frontra kerül. Moriyama Midori küld neki egy katekizmus füzetet, amelyet szó szerint megtanul. Egy év múlva kerül haza és kéri a keresztséget, a Pál nevet kapja. Két hónappal később feleségül veszi Moriyama Midorit. Ettől az időtől kezdve egészen haláláig Nagai minden testi és lelki energiáját a sugárgyógyászatnak szenteli.

Így ír: „Az orvos feladata, hogy együtt szenvedjen és örvendjen betegeivel. Úgy kell törnie a fejét azon, hogy miként tudná enyhíteni a szenvedést, mintha saját fájdalmáról lenne szó. Végső fokon nem az orvos gyógyítja meg a beteget, hanem Isten döntése. Ha ezt megértjük, a diagnózis imába torkollik.” 1937 – háború Kínában, Nagai doktort újból behívják.

Három év után – 1940-ben – végre hazatérhet feleségéhez és gyermekeihez. Rendelőjébe

szüntelenül áramlanak a diákok és a munkások, sok a tüdőbajos. Nagai doktor rengeteget dolgozik, egyedül van – egy nővérral. Kimerül, a sok sugár kikezdi egészségét. A diagnózis: fehérvérűség! Halk imát mormol: „Uram, én csak mihaszna szolgálom. Legyen az én sorsom a Te akaratod szerint.”

A vérvizsgálat eredménye fehérvérsejt 108 000, vörös vérsejt 3 millió. Krónikus fehérvérűség, várható élettartam: 3 év. 1945. augusztus 9. tizenegy óra 2 perc: atombomba-támadás éri Urakamit, Nagaszaki északkeleti negyedét. Romhalmazzá változtatja az egész várost. Rengeteg a halott. Nagai is megsérül, de segít, akin csak tud. A gyógyszerek nagy része használhatatlanná vált. Ami maradt, kevés az elsősegélyhez. A kórház is leégett, benne Nagai doktor kutatási eredményei. Minden beteget sikerült kimenteni, Nagai doktor hat lépés után eszméletlenül rogy össze. Munkatársai a halántékán levő sebet próbálják összevarrni. Engedélyt kap az igazgatótól, hogy haza mehessen. Micsoda kép tárult elé! Házukból csak hamu maradt, a hamurakásban felesége csontjai és rózsafüzére. Etemeti Midori földi maradványait, botjára támaszkodva elindul Mitsuyamába, ahol anyósa és gyermekei vannak. Megtalálta őket. Itt is sok a sebesült, de Nagai doktor segít. Csakhamar kimerül, hordágyon viszik haza. Egész teste felduzzadt, különösen az arca. Jobb halántékán a seb újból kinyílt, 40 fokos láz gyötri. Barátai orvost és ápolónőt hívnak. Mindent megpróbálnak, de semmi sem segít. Nagai doktor részesül a betegek szentségében. Másnap reggelre jobban lesz, egy hét múlva már így szól: „Visszamegyek Urakamiba, vár rám a munka!” Menedékhelyet épít magának egykori háza mellett: néhány bádoglemez kerül a falma-

radványokra, két kő között kap helyet a tűzhely, fölötté egy üst – láncra akasztva. Egy öreg, törött

nyakú palackban tárolja a vizet.

1947 tavaszán Nagai doktor ágynak dőlt, soha többé nem tudott már felkelni. Most sem csügged el: „Agyam még munkálkodik, szemem, fülem, kezem, ujjaim épek még. Tudok írni.” És Nagai doktor megkezdte irodalmi munkásságát. Művei: Kedves gyermekeim, Nagaszaki harangjai stb. Négy év alatt 15 könyve jelent meg. Úgy érezte, hogy kötelessége közkinccsé tenni tapasztalatait, amelyeket a röntgengyógyászatban, az atombomba robbanásakor, a sebesültek ápolása során és a pusztulás szomorú színhelyén szerzett. Szilárdan meg volt győződve arról, hogy a tartós békét csak a krisztusi hit szeretetának széles körű elterjedése biztosítja. Ezért küldetésének érezte, hogy hirdesse a kereszténység tanait. Munkáinak szerzői díjából 2 millió yent adományozott jótékony célokra. Arcáról soha nem tűnt el a mosoly, a lélek derűje sugárzott belőle. Munkásságát magas kitüntetésekkel részesítették, XII. Pius pápa pedig áldását küldte Nagai doktornak.

1951 márciusában egészségi állapota igen súlyosra fordult. Áprilisban kétszer volt agyvérzése, jobb karja megbénult, kórházba kell szállítani. Megáldozik, a kórházban rosszul lesz, eszméletét veszti. Amikor magához tér, így imádkozik: „Jézus, Mária, József – kezetekbe ajánlom lelkemet.” Még ép bal kezébe feszületet adnak. „Imádkozzatok!” – mondja és kileheli lelkét. Az elhunyt arcán finom mosoly dereng, 43 éves volt. Szolgáló szíve nem dobog többé.

Pálffy Mária

Büszkéek lehetünk a magyarság hagyományára

Beszégetés Pálffy Istvánnal hitről, magyarságról és értékről

Veszélyben van az én hazám

Veszélyben van az én hazám. Ma már nem az a kérdés, hogy milyen, hogy hány tenger hullámai nyaldossák a partjait, vagy hogy miféle népek lakják. Mert bajban van az én hazám a határon belül és kívül is. Szerkezetének eresztékei recsegnek-ropognak, eltűnik az 1000 éves rendszer, tíz falu nem épít templomot, helyette bezárja az iskoláit, a kispostát, holnap már a hivatalt is, holnapután pedig a vonat meg a busz sem jön többé. A magára hagyott ember elfárad, megvéniül, kevés lesz az SZTK-bot, hogy támassza.

Aki még mozdulni tud, az meg menekülőre fogja. Elhagyja a földet, amelyből vétetett, a helyét génmanipulált nagyüzem foglalja el. Megtelnek a városok népekkel, a körzetes iskolákban egyre kevesebbet tanítanak majd a hazáról. Lesz megint kötelező nyelv, csak most nem a kolhozról, hanem a globalizált világ kórusában kell majd énekelni. Persze könnyedén tercelnek a rendszerváltás haszonlesői, a nemzeti vagyon áruba bocsátásából elvtelenül gazdagodók. De miként sodródtunk ilyen veszélybe?

Tizenkét évvel az európai csatlakozási kérelem beadása után mintaosztráciából a szégyenpadra kerültünk. Az ország üres, a kassza nemkülönben. De miként jutott idáig az én hazám? Hogy napról napra csökken az ereje, kevesebb a dolgozó embere, születő gyermeke, fogy a lakossága, miközben egyre több a felírt gyógyszer, abortusza, szaporodnak a betegségei és sokasodnak a halottai. Nem segít már ezen a többi magyar sem, a határokon túl. Valami végleg elromlott. Szeretet, szolidaritás, szinergia, egyik sem magyar kategória. Tatárt, törököt, Trianont még túléljük, de most, most veszélyben van a mi hazánk.

Elhangzott a Magyar Rádió Krónika c. adásában
2006. július 28-án reggel 6 óra 33 perckor

Beszélgető partnerem Pálffy István, ismert médiaszemélyiség, akit arról faggatok, mi indította arra, hogy a fentebb idézett gondolatokat megfogalmazza? Ön nem politikus, ebből az írásából azonban egyértelművé vált a világnézeti állásfoglalása. Írását – elhangzása után nem sokkal – balszerencsés módon letiltották. Nem értem, miért, hisz senkit sem bántott vele.

Több vonulata van ennek. Az egyik az, hogy Magyarországon az utóbbi húsz évben egy olyan helyzet alakult ki, amelyben egy kisebbség hangosan mondhatja el a véleményét, a többség viszont hallgatásra van ítélve. Olyan kettős mércével mér a hangadó értelmiség, hogy van, akinek mindenről lehet beszélnie és bármiről véleményt formálhat, más viszont szóhoz sem juthat. Ez lenne az egyik magyarázata. A másik az, hogy én magam, aki a Magyar Televízió híradójában egy objektivitást igénylő hírműsorban dolgozom – és természetesen körül vagyok bástyázva a magyar média szabályzataival –, nem fejthetek ki politikai vagy pártpolitikai véleményt. Ezen túl jó, hogy ha az ember egyébként is kerüli az állandó véleményformálást, mert

nem amolyan megmondó ember vagyok, hanem inkább az informáló ember szerepében dolgozom. Ez azt jelenti, hogy ha nekem száz helyzetből kilencvenkilencszer hallgatnom kell, mert úgy diktálja a törvény, a szituáció – akkor hallgatók. De van a százból egy helyzet, amikor viszont mindenképpen beszélni kell, és ezt a jogomat nem vonhatja meg tőlem senki. Ez a harmadik vonulata az esetnek. Az embert ritkán kéri fel arra, hogy a hazájáról, Magyarországról, a magyarságról, „az én hazám” gondolat körben kifejtse a mondandóját. Úgy éreztem, hogy egy ilyen felkérést nem szabad visszautasítani. Ezzel a lehetőséggel élni kell. Sokak egyetértésével találkozott a véleményem, bal és jobb oldalról egyaránt, mert aki – pártpolitikától függetlenül – a hazája iránt aggódó ember, az mind elismeréssel hívott fel vagy beszélt róla. Szólnom kellett, és úgy igyekeztem a gondolataimat megformálni mint régi rádiós, hogy a rendelkezésemre álló egy-két perc ne csak a szívhez, hanem az észhez szóló is legyen, mert ma már ott tartunk – és ez a közállapotokra vonatkozik –, hogy ke-

vés a szívet megdobogtatni, az észre is hatni kell. Ez a globalizált piaci környezet, amely körülvesz bennünket, csak a fogyasztásra és az érzékszervekre kíván hatni. Ezért én olyat próbáltam mondani, amely az észre-szívre egyaránt hat.

Ezt költőien kifejtette. Ilyen szép bevezető után beszéljünk tovább erről a témáról, mert napjainkban ennek is aktualitása van. Sajnos, nagyon kevés a hazájáért, a magyarságért aggódó, igaz ember. A „Szent Kereszt Magazin” alcíme: hit – magyarság – érték. Számomra ez a három kifejezés összefonódik. A vallás mindig kapcsolódott történelmünkhöz, sok értéket adott népünknek. Ön szerint most hova tart a magyar értelmiség, az ifjúság? Lát-e pozitív jövőt, mert én – megmondom őszintén – nem, pedig hívó ember vagyok, és hinnem és remélnem kellene abban, hogy a Jóisten majd jó irányban terel minket. Ön hogyan látja?

A Jóisten már nagyon sokszor segített betegeken, elesetteken, támasztott már fel halottat, gyógyított leprást, de ezeknek az embereknek is akarniuk kellett a gyógyulást. A Jóisten ahhoz az emberhez nem tud hozzázólni, aki nem akar ve-

le beszélni, aki nem keresi az imában a párbeszédet. Aki végletesen eltávolodott tőle, azt már nem tudja megszólítani. A Jóisten tud gyógyítani, de csak azt, aki gyógyulni is akar. Abban bírom és hiszek is töretlenül, hogy Magyarországban van olyan potenciál és érték, vannak még olyan erők és emberek, amelyek megtalálják a gazdasági és a politikai válsághelyzetből a kivezető utat. S ha eközben ezek az erők a magyarság összetartó erejét a szeretetben, az alapvető isteni tanításban, Jézus Krisztus tanításában fogalmazzák meg, akkor hit, magyarság, érték nyilván kéz a kézben járnak. Nem rekesztem ki ebből a körből a nem hívőket sem, és azokat sem, akik nem

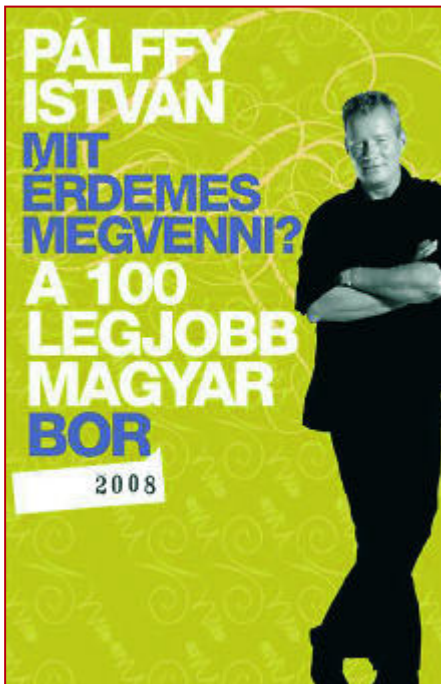
Munka közben

így gondolkodnak, de a magyarságért bármilyen formában tesznek valamit. Őket is magunkkal kell vinni, szövetséget kell kötni velük akkor is, ha az értékeket függetlenítik a vallási vagy a nemzeti értékrendtől. Természetesen vannak alapvető emberi értékek is, de büszkéek lehetünk a magyarság hagyományára, tudatára.

Miért tekintik a magyarság szót sokan pejorativnak? Azt mondják, magyarkodik, pedig a többi nemzet is büszke a nemzetiségére. Miért van az, hogy mi nem vagyunk büszkéek magyarságunkra annak ellenére, hogy a világban annyi sok híres magyar van.

Sok millióan büszkéek vagyunk a magyarságunkra határon belül és határon túl is. A Kárpát-medencében élő, határon túliakról azt gondolom, egészen biztos, hogy büszkéek magyarságukra. A problémát inkább abban látom, hogy azt a Magyarországot, amely a két világháborúban vesztésként hagyta el a csatateret, a környező európai nemzetek hosszú évekig gettóba zárták. Ebből nagyon nehéz volt kijönni. Ebben az értelemben, amikor magyarságról beszéltünk, az emberek Európában összerándultak a magyarság szó hallatán, ugyanúgy, mintha a németek önkifejezését tapasztalták volna. Ezért maradt ki ötven év nemzettudat Németországban, és csak a legutóbbi labdarúgó világbajnokságon láthatunk német zászlót lengető fiatalokat, arcukon a német trikolor színeivel. Ez nem volt azelőtt szokás, mert a háború miatt a kollektív bűnösség tu-

GOLDEN PEN átadásakor Horvátország 2006. 05

datában éltek. Bizonyos fokig mi is így éltünk, ezt a tudatot erőltették ránk negyven éven keresztül. Mindezt nyilván a kommunista–internacionalista elnyomás, a fasizmussal teljesen azonos tüneteket mutató eszmerendszer erőltette ránk, és ezért maradt hosszú generációkon keresztül a tudatunkban. Ez azonban el fog kopni, el fog tűnni, mert változik a világ. A mai európai uniós értékrendben a nemzeti kultúrák identitását meg kell őrizni. Minden európai ország köztelevíziójának alapvető feladata, hogy közvetítse a szociális biztonságot az emberek számára.

Attól félek, hogy a globalizáció tudatosan alá-mossa a nemzettudatot.

Nagyon nehéz megmondani, hogy ebben mennyi a tudatos és mennyi a természetes elem

a tőke természeténél fogva. Nyilván van egy fogyasztói butítás, egy olyan reklámdömping, amelynek az a célja, hogy a fogyasztót a minimális igényekre kell kárhoztatni.

Szellemileg is!

Így van, minden tekintetben, mert akkor könnyebb a fogyasztónak tömegárut eladni. A tőkénél, illetve a kapitalizmusnál jobb rendszert azonban jelenleg nem tudunk. A tőke rossz hatásait valamelyest a jóléti állam szerepével lehetne csökkenteni. A szociális államot azonban újra kellene fogalmazni, mert az 1970-es évekbeli modelljéről kiderült, hogy nem finanszírozható. Meg kell találnunk azokat a pontokat, ahol szándékosság áll fenn, hogy lássuk, mi az, ki az, ami, illetve aki ellen harcolnunk kell. Egyidejűleg látunk kell azokat a folyamatokat is, amelyekkel együtt kell haladnunk. Amikor például szándékosan pusztítják a magyar kultúrát falvakban, hivatalokban – ami sajnos nagyon sok környező európai uniós országban tapasztalható –, az nem a nemzetközi tőkének tudható be, hanem az álságos és sovíniszta magyarellenes törekvéseknek, amelyek nem nézik jó szemmel a magyart. Ez természetesen félelmet kelt, és fenyegetettségben az ember másként él. Elsősorban az életére fog vigyázni és csak harmadsorban a kultúrájára.

Hál' Istennek, hogy az erdélyi csángó kultúra mostanában a virágkorát éli. Ön erről sokat tudna mesélni, hiszen nemrég jelent meg az erdélyi gasztronómiával kapcsolatos könyve az „Erdélyi Konyha-kultúra-kalauz” címmel. A gasztronómia volt az elsődleges szempont?

Nem, a gasztronómia csak másodlagos volt. Útikönyvsorozatomban a történelem összekapcsolódik a konyhaművészetrel, de nem ez volt a legfőbb szempont. Olyan könyvet szerettem vol-

Nyaral a család

na írni és összeállítani – remélem sikerült is –, amely elsősorban a magyarság történetére, illetve helytörténetre utal, és a gasztronómia csupán mint köret szerepel benne. Először a házunk táján akartam elindítani a sorozatot, ezért kezdtem Erdéllyel. Sokan Balira mennek nyaralni, de a szomszédos országok szépségeit, értékeit nem ismerik. Horvátországról, Csehországról szóló útikönyveim is már elkészültek, a Szlovákiáról szóló pedig készülöben van. Később szeretnék csak más országok, nemzetek felé is kitékinteni, mint például Franciaország vagy Spanyolország.

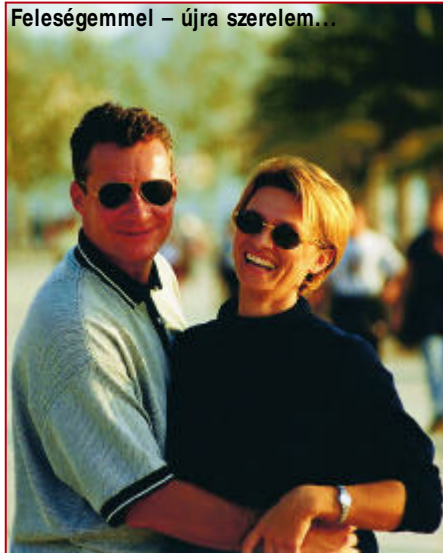
Vallásos családban nőtt fel? A közéleti emberek közül nagyon sokan még most sem mernek erről beszélni.

Igen. Nem szégyellem, merem vállalni. Büszke vagyok arra, hogy Édesanyám, aki a Svetitsben, az apácánál tanult, ránk hagyományozta a hitet. Mi a Dunántúlról mint katolikus család kerültünk Debrecenbe, a kálvinista Rómába, ebből adódott az a különleges helyzet, hogy a katolikus szertartás mellett megismertem a reformátust is. Hamar megtanultam, hogy mi a kettő közti különbség. Elsőáldozó és bérmálkozó természetesen a katolikus egyházban voltam, gyerekként ministráltam is. Nagypám, aki szintén a sajtóban dolgozott, még a háború előtt sok zsidó származású magyar emberrel dolgozott együtt, így azt is megtanultam, hogy mi a szokás a zsinagógában. Nagyon érdekes volt az én vallási eszmélésem.

Fiataltabb korában is járt rendszeresen templomba?

Igazság szerint, kamaszként és ifjúként a sport és a tanulás jobban érdekelt, mint a vallás. Debrecenben akkoriban még a püspökünket sem ismertük, a papunk is idős ember volt már, és a reformátusok voltak többségben – mondhatni kissé foghíjas volt a nyáj. A hittanoktatás

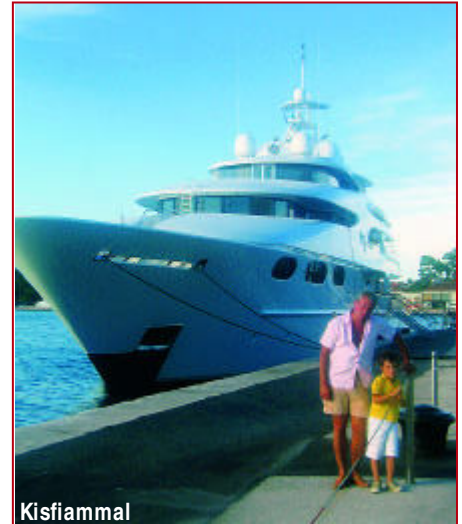
Feleségemmel – újra szerelem...

és a misék is túl színtelenek és sematikusak voltak, nem volt olyan modern, mint amilyenek a mai diákmisék. Így aztán sokszor elmaradoztam a miséről. A rendszerváltás után azonban, amikor beindult egy színvonalas egyházi élet és a gyerekeimet vittem kereszteni, majd hittanra, a nyáj visszavonzott és örömmel találtam rá azokra a pillanatokra, amelyeket gyerekként átéltem. Nagyon szemléletesen mondja Jézus, hogy Ő az elveszett bárányért jött.

Ezek szerint a gyermekeit is vallásosan neveli.

Természetesen, nálunk ez családi hagyomány, erre igényünk is van. A kisfiam hét éves és már jár hittanra, a nagylányomat is ebben a szellemben neveltem fel. Nagyon fontosnak tartom, hogy az emberiség kultúrájából ezt a hatalmas szeletet már kiskorában elkezdje módszeresen tanulni, hogy legyen lelki kapaszkodója az életben. Akinek hite van, az a megpróbáltatásokat is könnyebben viseli.

Kisfiammal

dalom mindössze öt százaléka a magánvagyon negyven százalékát birtokolja, viszont a társadalom negyven százaléka a magánvagyonnak csupán öt százalékát. S ez arány csak rosszabb lesz, tovább nyílik a szociális olló, és a társadalom öt százaléka a magánvagyonnak csaknem ötven százalékát fogja birtokolni.

**Nekem az a meggyőződése, hogy ez a nagyon gazdag réteg – amely most a negyven százalékát birtokolja az ország összjövedelmének – nem hívó embe-
rekből áll.**

Én ezt nem tudom, de feltételezem, hogy azért köztük is akad olyan, aki hisz Istenben.

Ha a jézusi tanítás szerint élnének, akkor nem volna ennyi szegény manapság. Az emberi gyarlóságot nagyon nehéz leküzdeni.

Inkább úgy fogalmaznék, hogy azért nyílik az olló, mert itt már csak a pénzzel lehet valamit kezdeni. Márpedig akik napi megélhetési gondokkal küzdenek, azok félretenni sem tudnak, nemhogy befektetni. Ki álmodozik arról, hogy befektessen? Csak a gazdagok, mert ennek a rétegnek ez a fő jövedelmi forrása, ők csak a befektetéseken gondolkodnak, nem pedig azon, hogy a többség közben ettől a nyomorba süllyed.

Ehhez én csak annyit tennék hozzá, hogy egyszer mindenki Isten színe elé kerül – akár gazdag, akár szegény –, és számot kell adnia tetteiről.

Köszönöm a beszélgetést.

Kuruczleky Ilona

Találkozás Csurka László színművésszel

Csurka László 1936-ban született Budapesten. A Színház- és Filmművészeti Főiskolán 1955-ben végzett. Pályája a kaposvári Csiky Gergely Színházban kezdődött, majd a fővárosi Déryné Színházhoz szerződött. 1959-től 2000-ig a Nemzeti Színház tagja. Jelenleg a Pesti Magyar Színház művésze. A Jászai Mari-díj (1988) kitüntetéttje, a Nemzeti Színház örökös tagja. 2006-ban Főnix-díjat kapott.

A hit az egyik alap emberi lételem

A mikor megkértem Csurka Lászlót az interjúra, azt javasolta, hogy a Magyar Színház melletti Gobbi Hilda művészkлубban találkozzunk. Gobbi Hildáról a Szabó család jutott eszembe. Emlékszem, a hatvanas években családom minden tagja várta és hallgatta a rádióban a folytatásos családregényt.

Művész úr Szabó Laci szerepét játszotta évtizedekig. Tavaly, 48 év után megszűnt a Szabó család. Hiányzik Önnek?

Nemcsak nekem hiányzik, hanem kollégáimnak is. Azonban nem ezt tartom fontosnak, hanem azt, hogy egy hallgatói rétegnek, mintegy 450 ezer embernek is hiányzik, amelynek ez volt a vigasza. A rádió új vezetése semmibe vette ezt, amikor meghozta döntését. Ezeket az embereket megfosztották a Szabó családtól minden indok nélkül.

Önálló előadójaként a Fizetek, főúr – szonok a pesti éjszakában címmel új oldaláról mutatkozott be a Magyar Színházban. Honnan jött az ötlet?

Van egy drága barátom, Mártonffy Miklós, aki zongorán kísér. Ő a bárzongoristák utolsó mohikánja. Beszélgettünk arról, hogy sok közös nótánk és közös élményünk van, kellene belőlük valamit csinálni. Annakidején ültem én Seress Rezső mellett a Kis pipában, ültem Horváth Jenő mellett, amikor az új nótáik születtek. Volt olyan sláger, amelyet én hallottam először, mert hajnali négyre lett kész. Cziffra György a Kedvesben zongorázott éjszákánként, ő később elhagyta az országot, és mellest a világ egyik legnagyobb zongoristája lett. Mellette is ücsörögtem. Úgy gondoltam, hogy kellene valami olyan dolgot csinálni, ami az ötvenes-hatvanas

évek éjszakai mulatóinak világát hozza vissza. A kb. 1500 dalból ötvenet választottunk ki. Megpróbáltuk olyan sorrendbe rakni, hogy kerek egész legyen. Az előadás során is elmondom, amit Nádasdy Kálmán mondott: A szonóéneklés 70 százalék színészet és 30 százalék „filhálás”. Azért is mertünk belevágni, mert olyan nagy elődök énekeltek szonókat, mint Ajtay Andor, Mensáros László, Csákányi László, akik ezt a műfajt nagyon szépen csinálták. Az ötvenes-hatvanas években az éjszakai mulatók világa a hozzá tartozó szonókkal a magyar értelmiség létformája volt. Oda menekültünk el egy kis félhomályba. Hittük, hogy ott van egy kis parányi szabadság. Mindig nagy társaság járt szonót hallgatni. Pilinszky a Moulin Rouge-ban egészen zárásig ült egy kis sarokban. Tamási Áron, Kálmán György, Latinovits Zoltán, Ruttkay Éva, Kiss Mányi, Tolnay Klári mindig ott voltak valamelyik bárban. A színházi előadás után együtt mentünk az éjszakai élet felé. Úgy éreztük, hogy bennünket ez az éjszaka tart össze. Ezek az éjszakák nem dorbézolások voltak, hanem legtöbbször vitatkozó, elemző beszélgetések. Ezek az évek termékeny évek voltak.

Olvastam egy régebben adott interjúban, foglalkoztatja a gondolat, hogy családja történetét megírja. Dolgozik már rajta?

Nagyon sok legendát, anekdotát ismerek, amit örökölttem színészekről. Rengeteg olyan történetem van a magyar színházi életből, amelyet lassan már csak én tudok. Gergő fiam – aki kiváló tollú gyerek – noszogató, hogy ezeket nem kellene elfelejteni, meg kellene írni. Úgy gondoltam, hogy ha csak Csontos vagy Latabár legendáit mesélném el, az önmagában kevés lenne, bele kellene építeni a családtörténetbe ezeket a sztorikat. Van nekem egy bátyám, aki igazán jó író, neki kellene megírnia, de egyelőre nem mutat hozzá hajlandóságot.

Rendezőként is bemutatkozott. Bátyja, Csurka István Majálisát rendezte, amelyet a Játékszínben mutattak be 1991-ben. Nem gondolt további rendezésekre?

De, gondoltam. Nagyon nehéz bejutni a rendezők közé, az egy ördögi kör. Általában nem szeretik a színész rendezőket annak ellenére, most már talán túl sokan is vannak. Több alkalommal próbálkoztam, de mindig elutasítottak, vagy nem is reagáltak a kísérleteimre. A Majális című darab, amelyet én rendeztem, jól sikerült

A Szabadság téri Református templomban 2004-ben

Raksányival, Sinkovitscsal, Lukács Margittal, Kállaival a tagok között nem tudták volna elvenni a színház nevét. Ezért a szó legszorosabb értelmében kivásárolták őket, csináltak belőlük Nemzet Színészét. Ők már ezáltal a Nemzet Színészei lettek, ez sokkal nagyobb, mint egy társulat tagjának lenni.

A szerepek megformálásakor mi Csűrke László számára a legnehezebb?

Nagy Gáspárral a Fészek Klubban 2000-ben

mutatták be a Liliomfit, amelyben Schwartz, pesti fogadást játssza. Várja-e újabb színpadi szerep?

Most csak ez a kettő van, azt hiszem, elég mostohán bánik velem a színház. Homlokegyenest más egy canterbury-i érsék és az öreg Schwartz a Liliomfiban, de én mind a kettőben jól érzem magamat. A jó szerepek a megoldható, igazi színészi feladatok, amikor egy sorsot el tudsz vezetni elejétől a végéig.

Köztudott, hogy szeret főzni. A színészek között megrendezett főzőversenyt megnyerte.

A Magyar Rádió hirdetett főzőversenyt művészeknek, újságíróknak. Ötven bogrács volt az Árpád-hídnál lévő Elektomos pálya melletti étterem kerthelyiségében. A megfelelő nyersanyag, tűzifa elő volt készítve. Komoly főszakácsok alkották a zsűrit. Már az étel címével éreztem, hogy van keresnivalóm. Ételem neve: Vésztői rakott birka, kapros juhtúrós csuszával. Ez már egy fél nyerést eredményezett. Ebben nem volt semmi csalás, valóban egy vésztői juhászember-től tanultam az elkészítés módját.

Művész úr kertes házában lakik, és van egy kutyája, amelyet nagyon szeret. Mobil telefonján is kutyája fényképe van.

Buksi kutyám most kilenc éves. Menhelyről hoztuk el három hónapos korában. Nem fajtiszta, boxer, magyar vizsla és németjuhász keveréke. Én vagyok a falkavezér, de Buksinak sok minden meg van engedve, még az is, hogy a gazdi mellett heverésszen a kanapén, ha kedve tartja. Nem „agyondresszált” kutya. Nagyon szeretem, és remélem, tisztos agg kutyakorban fog mellettem kimúlni.

Mit jelent Önnek a hit?

Református vagyok. A hit az embernek egyik alap emberi lételeme. Az egy más kérdés, hogy gyakorlod-e a vallásodat. Békés nagyközségben jártam elemibe meg református gimnáziumba. Akkor még község volt a 38 000 lakójával. Békést többségében reformátusok lakták. A békési református templom tornya úgy tudom, hogy az Alföldön, de lehet, hogy az országban is a legmagasabb. Konfirmáltam. A kántor maga mellé vett, volt, amikor szóló-énekes voltam. Rendsen jártunk templomba. Van hitem, egy keresztény filozófián és életérzésen keresztül nézem a világot, tehát keresztény ember vagyok.

Szilágyi Ferenc

A Windsori víg nőkben Csűrke László, Cserna Antal, Szakácsi Sándor és Öze Áron

előadás volt. Törőcsik Mari életének egyik legdöbbenetesebb alakítását nyújtotta benne. A rendezés ezért egy nagy kérdőjel marad. A színész sorsa egy végtelenül kiszolgáltatott sors. Általában semmi nem függ tőle: amit ráosztanak, azt kötelessége eljátszania. Nem szeretnék párhuzamot vonni, de úgy jártam, mint Latinovits Zoltán. Elkezdett rendezni, és egyszer csak azt mondták: állj! Van ilyen.

Hogyan élte meg 41 évi Nemzeti Színház tagság után a színház névváltozását?

Nagyon keservesen éltük meg mindannyian. Nevetséges dolog, hogy itt vagyok a Magyar Színház tagjaként, mint a Nemzeti Színház örökös tagja. Mi úgy tekintjük, hogy ez a Nemzeti Színház, hiába változtatták meg a nevét. Lassan ötven éve leszek tag, 1959-ben szerződtem a Nemzetihez. Hogyan lehet társulatokkal, nevekkal így dobálózni? Kik ezért a felelősök? Egy Agárdival, Bessenyeivel,

Minden szerep más, minden színdarab is más. A műfajok váltják egymást. Úgy lehet megközelíteni, hogy kétféle színész van. Van, aki minden figurát magára gyúr, és van, aki minden figurát megformál. Így aztán kialakult, hogy van az ösztönös színész, meg az ún. értelemre, technikákra apelláló színész. Nagyon nehéz eldönteni, hogy melyik az értékesebb, hiszen mind a

kettő értékes. Hogyan formálom meg a szerepet? Az ember rögtön tudja a műfajt, a stílust. Aztán jön az alkat kérdése, van-e a szerephez affinitásod?

Van-e legkedvesebb szerepe, szerepálma?

Azt hiszem, hogy a legkedvesebb szerepemet még nem játszottam el. Szerepálmom sincs. Harminc-negyven évig beskatulyáztak egy ún. negatív szerepkörbe. Aztán egyszer, ha a melledre teszik azt a címkét, akkor abból nagyon nehéz kitörni. Talán ez is közrejátszott abban, hogy létrehoztam ezt a sanzonestet, ahol végül is szeretnek a nézők. A nézők érzékelik, hogy nemcsak a leventeoktatót, a nyilast, a gestapóst, az ávóst, meg a hóhért tudom eljátszani. Rájönnek arra, hogy lehet ezt a fickót még szeretni is.

Ebben az évadban volt a Becket, vagy Issten becsülete drámának a bemutatója, amelyben az érseket alakítja. Novemberben

Magyar Örökség-díj

a Piarista Kegyes Tanító Rendnek és a száműzött Szeleczy Zita színművésznek

Negyvenkilencedik alkalommal Nosztották ki a Magyar Örökség-díjakat 2007. december 15-én Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. E rangos kitüntetésben részesült Vass Lajos karnagy és az általa gondozott „Röpülj, Páva” mozgalom, a Piarista Rend több évszázados tanító és nevelő tevékenysége, Szerb Antal irodalmi életműve, Csiha Kálmán erdélyi református püspök apostoli küldetése, Szeleczy Zita művésze és hitet erősítő hazaszerete, a Kiss Stúdió Színháznak a szórvány magyarságot szolgáló színházművészete, valamint a Nagycsaládosok Országos Egyesülete nemzetmentő példaadása.

E rangos díjazottak közül kiemeljük a Piarista Rend több évszázados nemzetnevelő munkásságát, valamint a száműzött Szeleczy Zita életútját.

A Piarista, vagyis a Kegyes Tanító rend (Ordo Scholarum Piarum) alapítója Kalazanci Szent József (1556–1648) 1597-ben életre hívta azt az ingyenesen oktató szerzetesi közösséget, amelynek római iskolái rövidesen olyan tekintélyt vívtak ki, hogy V. Pál pápa 1617-ben kongregációvá, XV. Gergely pápa 1621-ben ünnepélyesen fogadalmas szerzetesrenddé nyilvánította. Hírük csakhamar mindenütt vonzóvá vált Európában, hiszen a szegény gyermekek ingyenes oktatását hirdették és valósították meg – mondta laudációjában Dr. Kapronczay Károly történész, a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár főigazgatója. Majd így folytatta: – Hamarosan iskolák nyíltak spanyol, lengyel és német területeken, a XVIII. századtól pedig bajor földön és Svájcban is. Titkuk nem csak az ingyenességben, hanem a korszerű élethez igazodó teljes oktatásban rejtett, egyaránt oktattak műveltségi (humán) tárgyakat és az élet valóságára felkészítő reál tárgyakat. Mindenütt, egész Európában az anyanyelvű oktatás került módszerük középpontjába.

Kapronczay kiemelte: – Nemcsak a katoli-

Piaristák Kalazanci szülőhelyén 2007. júl. 28–aug. 3.

kusok, hanem más keresztény hitet vallók is be-bocsátást kaptak iskoláikban. A rend a XX. században eljutott az amerikai kontinensre, Afrikába, de még a Fülöp-szigetekre is.

A történeti Magyarországra lengyel földről, 1642-ben a szepességi Podolinba került a rend, az itt alapított iskolából indult ki a magyarországi terjeszkedés: 1666-ban Privigyén, 1673-ban Breznóbányán, 1685-ben a Pozsony melletti Szentgyörgyön alapítottak alsós iskolát és gimnáziumot. 1721-ben létrejött az önálló magyar piarista tartomány. Ettől az időtől kezdve nagy jelentőségű piarista gimnáziumok létesültek, ahol mindig az adott kor tudományosságának megfelelő ismeretekre oktattak, nagy gondot fektettek a matematikára, filozófiára, a magyar történelemre és a magyar irodalomra. Egyes tárgyakat a pesti piarista iskolában tanítottak először magyar nyelven. Az 1800-as években több, addig rosszul működő királyi iskolát vettek át.

A történészprofesszor szólt a piaristák hányattott évtizedeiről, valamint a virágkor esztendeiről is: – A trianoni békekötés előtt a magyarországi piarista tartomány 24 iskolában működött, 1920 után csak tíz maradt a megcsonkított magyar állam területén. Az utódállamokhoz kerülteknek szomorú sorsa lett: a felvidéki kilenc közül csak kettőt működtetett tovább a szlovák piarista tartomány, míg Erdélyben, az 1925-ben megalakult romániai Piarista Rendtartomány anyagi erejéből csak két gimnázium működtetésére volt lehetőség. Nagybecskerekben a délszláv hatóságok alakították át állami iskolává, de a bezárt felvidéki és erdélyi piarista gimnáziumok is az adott állam világi iskolarendszerébe épültek be.

A magyar piarista tartomány a két világhá-

ború között újabb virágkorát élte: Schütz Antal teológus, Balanyi György történész, Sík Sándor költő a magyar szellemi élet csúcsát jelképezte, a magyar tartomány igazi elismertségét azonban Tomek Vince tartományfőnöknek a rend generálásává váló választása jelentette 1947-ben.

A nagy megpróbáltatás csak ezután következett: 1948-ban államosították a magyar, 1949–1950-ben a felvidéki és az erdélyi piarista iskolákat,

Együtt az atyák.

1950-ben öt magyar piarista rendház tagjait deportálták, utasították kényszerlakhelyre. A megálázásokat nem enyhítette az sem, hogy 1950-ben az állam és az egyház megegyezésében két gimnázium működését engedélyezték (Budapestben és Kecskeméten) a Piarista Rendnek.

A Rend próbatételeinek csupán egyik állomása volt, hogy 237 fogadalmas atyából mindössze 90 maradt a rend keretei között, de az utánpótlást is szigorú korlátok közé szorították. 1956 után újabb csapások érték a rendet, sok atyát leparancsoltak a katedrálról, többet börtönbe vetettek. A Rend mindezek ellenére töretlenül működött, kiemelkedő képességű embereket adott a hazai szellemi életnek. Dr. Kapronczay Károly rámutatott: – A Rend a rendszerváltoztatás után ismét talpra állt: négy gimnáziumot nyitott (Vác, Szeged, Nagykanizsa, Mosonmagyaróvár), Gödön szakiskolát, Sátoraljaújhelyen diakothont, Veszprémben is tanítanak az érseki Padányi Bíró Márton Gimnáziumban.

A piaristák példaértékűen valósították meg a magyar hazafias nevelést évszázadokon át

Nevükhöz híven a szeretet szavával formálták diákjaik gondolati és érzelmi világát. Az is-

kolának meghatározó szerepe volt abban, hogy a fővárosi lakosság nyelvhasználatában a németet felváltotta a magyar. Jól példázza ezt a folyamatot a német anyanyelvű, tabáni születésű *Semmelweis Ignác* munkássága, aki - bár megőrizte a németiségét - feljegyzéseit magyarul írta könyvei margójára.

A pesti iskola fennállásának 290 éve alatt számos olyan diákját bocsátotta tudományos pályára, akik a magyar történelem, kultúra, gazdaság területén kimagaslót alkottak a piarista iskolák máig élő jelmondatának szellemében: „*Ad maius pietatis incrementum*” és a „*Pietas et litterae*.”

Jeles történelmi egyéniségeink közül a piaristák neveltje volt: *József nádor*, *Széchenyi István*, *Mészáros Lázár*, *Teleki Pál*, *Tartsay Vilmos*, *Antall József*. A neves egyházi személyek közül: *Batthyány Ignác*, *Haynald Lajos*, *Somogyi Károly*. Az írók, művészek terjedelmes sorából: *Katona József*, *Vörösmarty Mihály*, *Petőfi Sándor*, *Vajda János*, *Lotz Károly*, *Zichy Mihály*, *Szerb Antal*, *Sik Sándor*, *Örkény István* és *Pilinszky János* nevét emelhetjük ki. A tudósok között a két Nobel-díjasunk, az 1966-ban elhunyt kémikus-fizikus *Hevesy György* és az Amerikában élő kémikus-vegyész, *Oláh György* emlékezik büszkén a piarista Alma Materre. A Piarista Rend a magyar múlt és jelen szerves része, köszöntük őket megtiszteltetésük pillanatában - zárta laudációját a méltató.

Színésznő volt, mélyen hívő ember és magyar

- Fogytokzik azok száma, akik még látták a harmincas évek derekán a *Nemzeti Színház* színpadán semmiből támadt tündérr király-kisasszonyként színpadra lépő és varázslatos bájával, elbűvölő mosolyával a nézőket azonnal meghódító fiatal színésznőt, *Szeleczy Zitát*... - kezdte laudációját *Szigethy Gábor* színháztörténész, rendező. Mint mondta, számtalan szerepet játszott el a Nemzeti Színházban 1936 és 1941 között: terjedelmes szereplista, megsárgult fényképek, rajongó újság-cikkek, idős emberek fakuló emlékezete őrzi a hajdani színésznő emlékét. Magyar örökség.

Szigethy hangsúlyozta: - Fogytokzik a számuk, de még nagyon sokan vannak, akik *Szeleczy Zitát* fél évszázados emigrációja során látták, hallgatták, csodálták. Dél-Amerikában, Észak-Amerikában, Ausztráliában, a világban mindenhol, ahol szétszóródva magyarok éltek és élnek, s akikhez a földrészekről földré-

A száműzött Szeleczy Zita Magyar Örökség-díjas

szekre vándorló színésznő szólni akart, mert hitte, tudta és vallotta, hogy dolga van itt a földön: „*Jövk, mint bujdosó igris, szeretném bejárni az egész világot, hogy egy-egy estére hazavigyem magyar testvéreimet egy országba, mely valaha boldog valóság volt mindannyiunk számára, ma pedig fájó, elérhetetlen álom...*”

A megszámlálhatatlan sok pillanat, amelyben a színésznő boldoggá tette a hazájuktól távol, a szülőföldtől elszakadva élő magyarokat: magyar örökség. A neves színháztörténész, rendező rámutatott: - Magyar örökség, élő örökség a kalandos életű színésznő sorsa, életútja, a jobbról-balról rázúduló rágalomhadjárat is. 1941-ben nem vállalta, hogy néhány napos próbával eljuttassa a Nemzeti Színház németországi vendégjátékán *Vörösmarty* darabjában kedvelt és sikeres szerepe, *Ledér* helyett az al-

katától idegennek érzett *Tündét*. A nácik lakásai azzal vádolták, hogy a fiatal színésznő nem akar színpadra lépni az úgy-mond „baráti” Németországban: *Szeleczy Zita*nak távoznia kellett a Nemzeti Színházból.

De, mint mondta *Szigethy Gábor*, 1945-ben (és később is) a kommunisták lakásai véresszájú antiszemitizmussal vádolták, és hiába állította 1947-ben a népbírószági tárgyaláson a kommunista *Gobbi Hilda*, hogy *Szeleczy Zita* soha nem volt antiszemita. „*Röhej, hogy mi volt a fővád ellene.*” Szavalt Petőfi versét: „*Jön a muszka, jön a muszka, itt is van már valahára...*” - nem tévedett *Petőfi Sándor*, nem tévedett *Szeleczy Zita*. És hiába állította a kommunista *Várkonyi Zoltán*, hogy *Szeleczy Zita* neki, a származása miatt üldözött színésznek felajánlotta menedéket a saját lakását - a rágalmazó nyilasok után a rágalmazó kommunisták bélyegezték hazaárulónak a színésznőt. *Szeleczy Zita* 1941-ben nem volt náci: ez volt a bűne. 1945-ben nem volt kommunista: akkor ez volt a bűne.

Laudációjában *Szigethy* kiemelte: - Színésznő volt, mélyen hívő ember és magyar: a nemzeti szocializmustól éppúgy féltette Magyarországot, mint a nemzetközi szocializmustól, a náci csúrhétől éppúgy, mint a kommunista hordáktól. Egy hol a nácik, hol a kommunisták által megszállt országban az ilyen ember mindig bűnös. És nem *Szeleczy Zita* volt az egyetlen ember ebben az országban, aki éppúgy félt a náciktól, mint a kommunistáktól. Ez is magyar örökség.

Szeleczy Zita mélyen hívő, magyarságát egész életében töretlenül vállaló színésznő volt. Színésznő, aki a száműzetés keserű évtizedeiben, a megpróbáltatások között is mindig vállalt szent feladatának tekintette, hogy sorstársaiban, bárhol a világon élő magyarokban *Vörösmarty*, *Petőfi*, *Ady* szavaival ébren tartsa a hitet: komország hazánk egyszer majd révbe ér, s Magyarországot nem hazaáruló gazemberek és ostoba ideológiák megszállott rabjai fogják irányítani. Megtörhetetlen hite legyen mindannyiunk magyar öröksége - zárta gondolatörát *Szigethy Gábor*.

Frigyesy Ágnes

„Csak vezess Uram végig és fogd kezem...”

Nem könnyű a dolga – különösen ma – a falusi, kisvárosi plébánosnak. Hivatását gyakorolhatja álmaiban csalódva, fáradtan, vagy igaz szívvel, boldogan is.

Az ötvenegy éves, szerénységében nevét sem adó, Monostorapáti és környéke lelkeinek orvosa az utóbbiak körébe tartozik. A mai világ mocsarában szigeteket épít nyájának, ahonnan hidak vezetnek át a csatlakozni vágyók felé. De halljuk most Öt: mit mond életéről és más kérdésekről.

Főtisztelendő Uram! Beszélne indulásáról, a szülői háttéréről?

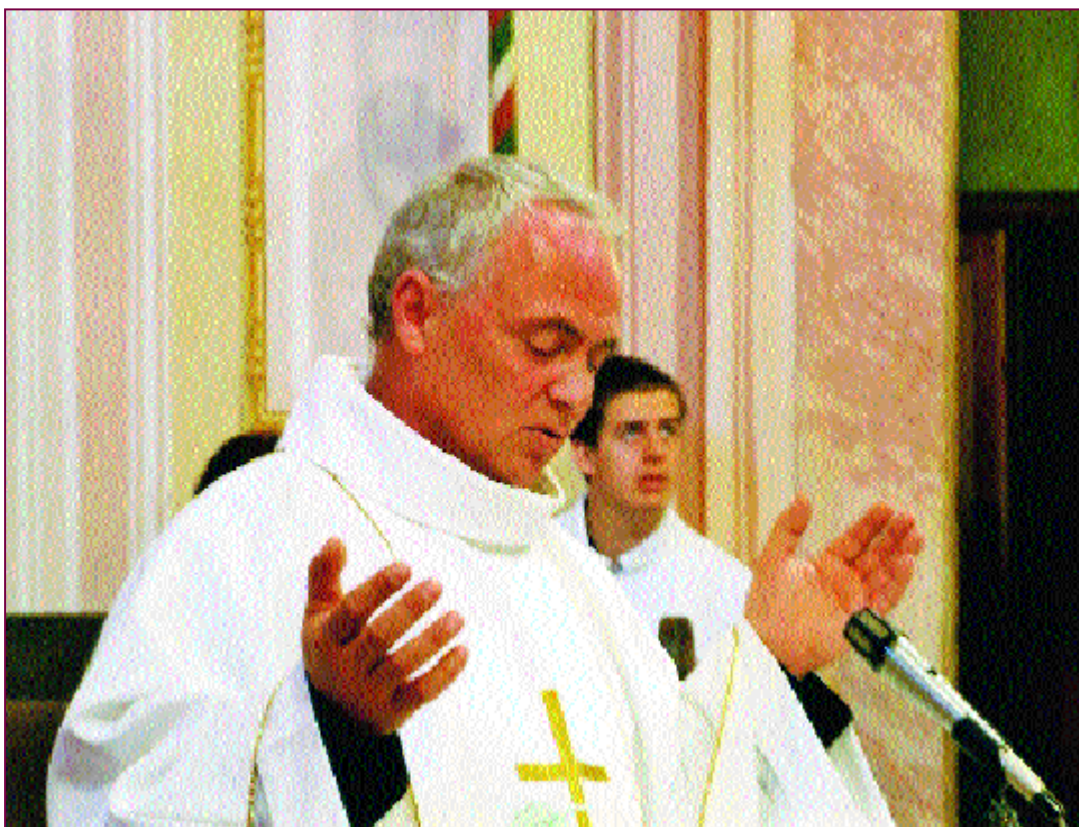
Egy somogyi kis falból, Csomából származom. Nagyszüleim, szüleim parasztemberek voltak. Hitűket élték, ebben nőttem fel. Osztatlan iskolában tanultam negyedikes koromig, felsőbe Dombóvárra jártam, ott végeztem el a szakmunkásképzőt is. Villanyszerelő a szakmám. Kaposvárott jártam gimnáziumba, Győrben végeztem a Hittudományi Főiskolát s két évig katona is voltam. 1983-ban szenteltek pappá. Hat évig voltam káplán Siófokon. Tizenhét éve vagyok plébános Monostorapátiban, öt falut szolgálók.

Olvasatom szerint Ön a legszebb földi hivatást választotta. Mi irányította ebben?

Vallom, hogy az Úr számára személy szerint fontosak vagyunk. Mindegyikünknek segít megtalálni helyét a „gépezetben”. Én csak kerestem a helyemet. Úgy alakult az életem, hogy ebben a hivatásban érzem jól magamat. Nem konkrét események határozták meg a meghívás elfogadását, hanem az irányok. Nagyon nehéz erről beszélni, hiszen egészen benső történet, amely másoknak nem biztos, hogy sokat mondana.

Hazánk, Európa és a világ napi történései elszenvedőivé. Isten fiának második, dicsőséges eljövetele minden egyes nappal közeledik. Elmondaná ezzel kapcsolatos néhány gondolatát?

Nem az az elsődleges kérdés, hogy a

A jó pásztor

történelemben ez mikor következik be, hanem az, hogy a számomra adott időkeretben hogyan élek. Mit és hogyan teszek halálomig. Bármennyire elszenvedő körülmény a világ, számomra az a feladat, hogy a saját helyemen mennyire tudom szebbé tenni.

Lát-e lehetőséget a valós ökumenizmus, a keresztény világ kiteljesedése, összefogása felé?

Igen. Amennyiben a Forrástól, Jézustól kiindulva közelítünk egymás felé. Ha arra figyelünk, ami összeköt bennünket, van remény. De akkor el kell fogadnunk, illetve be kell fogadnunk a Felsőbb Szándék egyesítő jelenlétét is. Környezetemből sok jó példát tudnék említeni.

Fiatalságunk jelentős hányada tévelyeg, és ebben nem csupán ők a hibásak. Lát-e kiutat és vázólná-e ezt röviden?

Kiút mindig van, legfeljebb nem látni. Ami látszik: egyre inkább feléled a fiatalokban az a vágy, hogy elégük van a mocsárból, valami szebbet, tartalmasabbat szeretnének. Ezt észre kellene vennünk és sok

pozitív példát kellene eléjük tárnunk. Beszélhetnénk a média felelősségéről is, de az Úr elé magunknak kell majd állni számadásunkkal. A fiatalokat leginkább a körülöttük lévő hiteles életek segíthetik a jó felé.

Buzdíthatók-e az idősök a cselekvő szeretet aktív gyakorlására?

Életkoromnál fogva nem tudom teljesen átélteni az időskor kifeszítettségét. A benső értékek felé fordulás sokféle aktivitásra képes. Sok nagymama és nagypapa szeretete képes a fiatalok formálására. Az idős ember általában bölcs, tudja, hogy mi a fontos és a fontosabb.

Végül: mit üzen lapom olvasóinak?

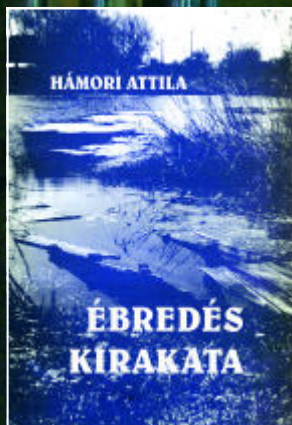
A Megváltás egy történelmi folyamat. Az első Húsvét miatt mindegyikünknek van benne saját része. Általában hatvanöt száz évig tart. Nem a napnak kell élnünk, de minden napot lehetőleg jól kell megélnünk. „... szeress, és tégy, amit az Isten adta tenned kell...”

Köszönöm a beszélgetést.

Bayer Emil

A KÉSZ, azaz Keresztény Értelmiségiek Szövetsége legnagyobb – egyesületi formában működő – keresztény civil szervezet Magyarországon. 1989-ben alapította Dr. Csanád Béla professzor, a Hittudományi Akadémia gyakorlati teológia tanszékének rendes tanára. 1996. november 25-én bekövetkezett halála után az Egyesület Dr. Osztie Zoltán plébánost, teológiai tanárt választotta elnökévé.

A KÉSZ gondozásában a Jel Kiadó adta ki Hámori Attila Ébredés kirkakata című könyvét

Fotók: Hámori Attila

Dr. Osztie Zoltán atya, a KÉSZ jelenlegi elnöke

Keresztény Értelmiségiek Szövetsége

Az Egyesület igazi erejét a helyi csoportok alkotják, melyek száma 84, és mintegy 6000 tagot számlálnak. A csoportmunka kisugárzása is komoly társadalmi tényező. Minden városban vagy településen, ahol KÉSZ-csoport alakul, az hamarosan meghatározó szellemi-lleki központtá lesz.

Az Egyesület célja az evangelizáció, amely kettős tevékenységi kört jelöl ki számunkra. Egyrészt a saját tagságunk felé irányul, hogy valóban értelmiségi szinten ismerjék hitüket és azt öntudattal képviseljék. Ennek érdekében előadássorozatok, szabadegyetemeket, kerekasztalvitákat szervezünk. Számos helységben a keresztény óvoda vagy iskola elindulása a KÉSZ-csoport kezdeményezésének és munkájának köszönhető. A másik irány pedig az Evangélium, azaz Jézus Krisztus képviselete a közélet minden területén.

Kulturális rendezvényeink, közéleti

Egy irodalmi esten Beregszászi Olga Pilinszky János megzenésített verseit adta elő

Törley Mária kiállításának megnyitóján 1995-ben az Adalbertinumban. A képen Csanád Béla, Törley Mária, Tornyák Csaba és Kertessi Ingrid

Az 1995-ben készült felvételen Tóth Éva, Nemeskürti István, Csanád Béla és Szeghalmi Elemér látható

szerepvállalásunk, erkölcsi kérdésekben való megnyilatkozásaink, politikai fórumaink ennek jegyében fogantak. Szívügyünk még a magyarság létének és önbecsülésének támogatása. A KÉSZ értelmiségi szervezet, ami azt jelenti, hogy azokat az

embertársainkat szólítjuk meg, akik sajátos (keresztény = krisztusi) belső, szellemi-lelki életet élő emberek. Nemcsak azok tartoznak tagjaink közé, akiknek diplomájuk van, hanem azok is, akik valóban élnek

az „írástudók felelősségét”. A meghatározásban az ökumenikus vonás is benne van, hiszen mindaz, aki „krisztusi ember”, vagyis eleven kapcsolata van Jézus Krisztussal, magáénak tudhatja szövetségünket.

A KÉSZ egy olyan tág keretet biztosít, amelyet az egyes csoportok a maguk helyi adottságainak megfelelően töltenek meg tartalommal, értelmiségi kezdeményező erővel. Településenként csak egy KÉSZ-csoport alapítható, ezzel is a Szövetség egységét kívánjuk biztosítani. Kivételt – mérete miatt – Budapest jelent, ahol több csoport működik.

Dr. Osztie Zoltán
a KÉSZ elnöke

Az első kapavágást Bognár András pátyi polgármester és Harkai Gábor budajenői plébános áldotta meg

Régi vágya a létszámban és elkötelezettségében egyre gyarapodó pátyi katolikus közösségnek, hogy méltó helyen ünnepelhessék a szentmisét. A mintegy 6200 fős Pest megyei településnek ugyanis máig nincs katolikus temploma. Az óhaj az évek során tettekké covácsolódott. Az, ami néhány éve még jámbor óhajnak tűnt – a templom felépítése –, mára parancsoló szükségé vált.

A több mint „telt ház” szentmisék ünnepi alkalmaktól függetlenül is, a hittantermek hiánya, az iskolai tornatermekben és a kultúrházban tartott közösségi rendezvényeink – mind-mind azt jelzik, hogy a jelenlegi kereteket kinőttük. Az ezredfordulón történt szimbolikus alapkövetélt 2005-ben az új plébániatemplom és közösségi ház engedélyezési, majd később kivitelezési tervei elkészítése, végül 2007. október 24-én az első kapavágás és az építési terület megáldása, majd pedig a tényleges építkezés megkezdése követte.

Az új templom védőszentje Szent Imre, az ifjúság védőszentje lesz, de egyben emléket kíván állítani II. János Pál pápának is.

A bennünket körülvevő tárgyi világ létét mindannyian többé-kevésbé természetesnek vesszük. Pedig nem az. Az alkotás folyamata mindig a teremő gondolattal kezdődik. Csodáljuk a piramisokat, noha nem álltak mindig. Ahhoz, hogy kézzelfogható valósággá váljanak, legelőször valaki (vagy valakik) képzelőben kellett megszületniük. Így van ez az emberiség legnagyobb alkotásaival, de így van a kerti madárházal is. Sokszor hosszú az út a gondolattól a kész műig, de a döntő lépés a legelső – a legghoszsabb út is az első lépéssel kezdődik.

A kilencvenes években a Buda környéki agglomeráció ugrásszerűen benépesült – sokan, főleg kisgyermekes fiatal családok, hagyták ott a zsúfolt, zajos fővárost és kerestek egészsége-

Páty hívei

Kertépítés

sebb, élhetőbb környezetet maguknak és családjuknak. Ahogy túljutottak előbb az építkezés, majd a kiköltözés embert próbáló feladatain, a „lakhatás” napi igényeinek kielégítésén, felmerült a lelkeségi háttér megteremtésének szükségessége is. Már csak azért is, mert a lélek nyugalma a materiális gondok megoldásában is segít. Voltak a kitelepültek között hívő katolikusok is, rendszeres templomlátogatók. Kezdetben visszajártak Pestre, megszokott közösségükbe. De ezen hamarosan változtatni akartak, és nem csak praktikus okokból. Úgy gondolták, akkor vernek majd igazán gyökeret az új környezetben, ha a hitük köré is új közösséget tudnak szervezni. A közös munka és cél a szervezést végül helyettük megoldotta. Először csak fél tucatnyian voltak, de nekikezdték. Tervükhöz megnyerték az önkormányzatot, ahonnan kedvezményes árú telket kaptak, valamint a Székesfehérvári Egyházmegyei Hiva-

Kivitelezés

talt, ahol az akkorra már jól előkészített és kidolgozott elképzelésre igent mondtak és anyagi támogatást nyújtottak. Az új templom tervpályázatán a pátyi kötődésű, fiatal, de már megfelelő referenciákkal rendelkező Gutowski Robert – 2007-ben Média Építészeti Díjas építész – munkája rögtön felkeltette a szervezők figyelmét, ta-

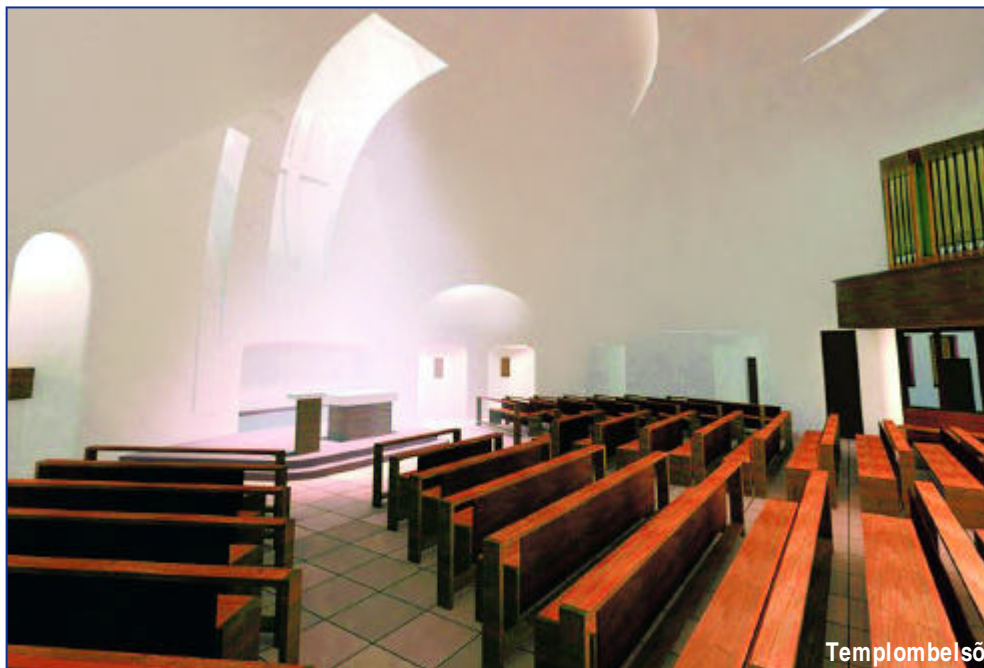
Ubi Deus Est

Az új templom védőszentje Szent Imre

Templomkülső

Ahol az Isten

Templombelső

Templom vasbetonszerkezet

en új, fiatal plébános, Harkai Gábor vette át egyházközségünk irányítását. Résztvétele, támogatása közös teendőinkben megsokszorozta erőnket.

Az első építési ütem 2008. május 15-ig tart, költsége mintegy 130 millió forint. Ebben az egységben a monolit vasbeton vázszerkezet készül el az alappal. A költségek fedezéséhez egyházközségünk értékesíteni kívánja pátyi bel-, és külterületi ingatlanjait, így ezek megvásárlásával is támogatható a templom felépítése. Közhatalmunk alapítványunk a Nemzeti Civil Alaptól nyert pályázati pénzből téglajegyeket nyomtatott 1000, 5000 és 10 000 forint névértékben. A templom-építés gondolata igazi ökumenikus üggyé vált - a hagyományosan református Pátyi lakosai fele-

kezethez tartozástól függetlenül lehetőségeikhez képest egységesen támogatják az új templom megépítését. A templom nemcsak a pátyiak lelki üdvét szolgálja majd, hanem kistérségi kulturális központtá is kíván válni, segítve a közösségépítést, az emberek egymásra találását ebben a felfordult, szorongással teli világban. Közös könyörgésünket minden

Templom építés alap betonozás

Kivitelezés

Kivitelezés

lán nem túlzás azt mondani, hogy szerelem volt ez szinte az első látásra. Spányi Antal megyéspüspök is áldását adta az elképzelésre és 2005 októberében építési biztost nevezett ki Brezina Károly egyházmegyei vagyonkezelő személyében. Közben egyre növekedett a pátyi katolikus közösség lélekszáma. Évekkel ezelőtt még mintegy

12 család 52 gyermekkel, mára mintegy 25 család közel 100 gyermekkel vett részt a Katolikus Családok Farsangi Bálján. Létrehoztuk egyházközségünk énekkarát, a szentmiséken sokszor 8-10 gyermek is ministrál. Működik a korcsoportos hitoktatás első osztályos kortól egészen a felnőtt katekézisig. Rendszeres család akadémiai előadásokat szervezünk értékes előadókkal, valamint gyermekeink tagjai olyan lelkeségi mozgalmaknak, mint a regnum és a cserkészlet. Nyáron és télen nagycsaládos táborokat szervezünk 3-4 napra, melyek még jobban összekovácsolják közösségünket.

Rendületlenül hisszük és valljuk, hogy a templomot mindnyájunknak először saját lelkünkben kell felépítenünk, csak ezt követően építhetjük fel Isten házáat. 2006 decembere óta, a templom-építésért oly sokat tett aggkorú, 92 esztendősen Zsolnay Béla atya nyugalomba vonulását követő-

közös alkalommal elimádkozzuk: „Urunk! Kérünk, adj tehetséget, lelki és testi erőt, hogy közösségünket és templomunkat a Te dicsőségedre felépíthessük!”

Felhívás adományozásra: Pátyi Római Katolikus Templomért Alapítvány

Amennyiben egyetért templomépítő szándékunkkal, kérjük, ajánlja fel személyi jövedelemadójának 1%-át alapítványunk számára. Kérjük, éljenek ezzel az – anyagi terhet nem jelentő – lehetőséggel, és hívják fel erre rokonaik, barátaik, ismerőseik figyelmét is.

Adószám: 18687996-2-13

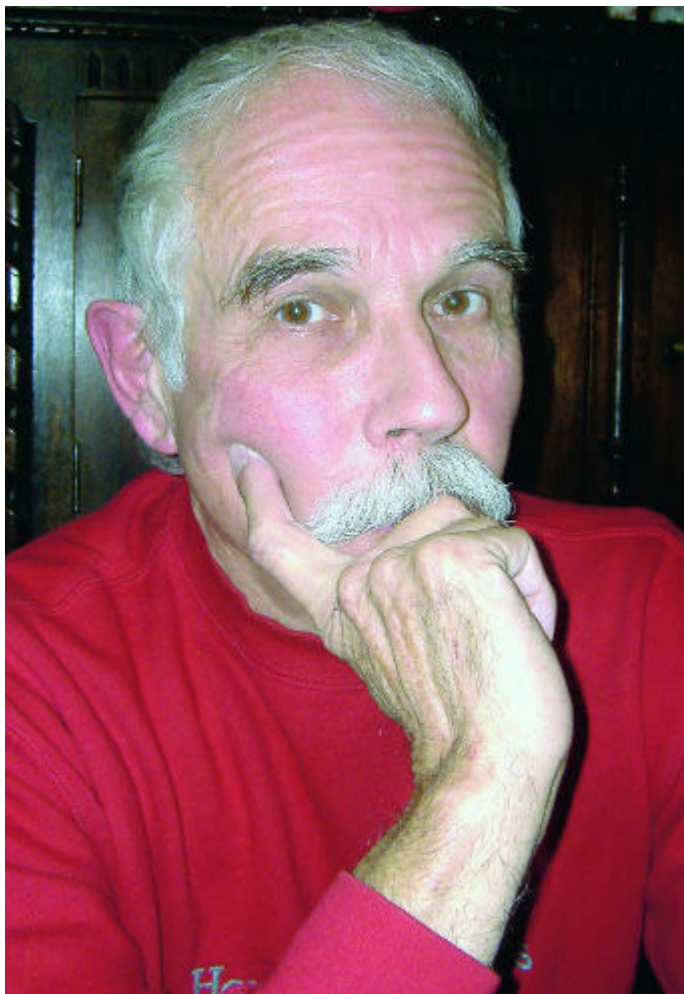
Bankszámla: Biatorbágy és Vidéke Takarékszövetkezet 64500027-13400022

Honlap: www.ude.hu, **E-mail:** titkar@ude.hu.
Telefon: 0630/991-4121.

Kövágó István és Árkos Antal

Felmenői honfoglaló Árpáddal érkeztek a Kárpát-medencébe és Felvidéken telepedtek le. A család 1100 éves története során jó néhány papot, szerzetest, kanonokot, két váci püspököt, még salzburgi érseket is adott a katolikus egyháznak. Édesapja jószágigazgató volt Andrassy gróf birtokán. Keresztény hitét mélyen vallásos édesanyjától kapta. Balázs Tiszabüdön (ma Tiszavasvári) született 1937-ben. Rajzkészsége már gyermekkorában megmutatkozott. A II. világháború után Abaújszántóra költöztek, ahol a helyi párttitkár megkeserítette a család életét, Balászt nem engedték gimnáziumba, így technikumban érettségizett. 1956-ban rölapokat szerkesztettek bátyjával, és azokat terjesztették. Munkakönyvébe bekerült a C. pont, mint aki a forradalomban tevékenykedett. A kilátásba helyezett internálás elől menekülve Budapestre költözött. Tízszer próbálkozott főiskolai vagy egyetemi felvétellel, és ha felvették, elkísérte a pártjelentés és utána kirúgták. Két éven át segéd munkásként dolgozott egy ktsz-ben, politikailag nemkívánatos elemek társaságában. Azután jött a fordulat, de erről már Ő számoljon be.

A Pannónia Rajzfilm Stúdióba felvételiztem, Dargai Attilához kerültem, ide már nem jutott el a párt tiltó utasítása. Hiába rajzoltam jól, elmaradt az amerikai rajzfilmmegrendelés, így ez a munkám sem tartott sokáig. Közben megismerkedtem Vén Emil festőművésszel, akit mesteremnek tekintek, mert e szuggesztív, mediterrán egyéniségű, nagyszerű embertől, nemcsak rajzolni tanultam meg, hanem a művészet lényegét is megértettem. Most is tisztán előttem van, ahogy hosszú ceruzájával finoman rajzolt és korrigált. Később elvégeztem a dekoratőr tanfolyamot. A Magyar Hirdető dekorációs osztályán nem volt káderezés, a jól sikerült próbamunka alapján azonnal felvettek grafikus státuszba. Egyre több privát megbízást kaptam, 1968-tól önálló tervező grafikusként dolgozom, 1974-ben lettem a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének (M.A.O.E.) tagja. Nagy kedvvel és sokat dolgoztam. Eb-

Tarnóczy Balázs grafikusművész

**„Az alkotóművészeket tartom a világ legnagyobb embe-
reinek, mert a legnagyobb dolog adni másoknak. Az
államférfiak, hadvezérek nagy tetteinek vannak szenved-
ői is, de a Beethoven zenéjét élvezők vagy a Michelangelo
alkotásaiban gyönyörködők csak szépséget kapnak és
örömet éreznek.”** Ez Tarnóczy Balázs ars poeticája.

ben az időben az IBUSZ-nak, az OTP-nek és szállodáknak készítettem grafikai munkákat. Pályám legjobb, legtöbb élményt adó része tíz szálloda – köztük két külföldi – teljes arculatának tervezése volt. Sajnos a rendszerváltás következtében rengeteg reklámügynökség keletkezett, és a külföldi tőke megvásárolta a Hungar Hotels és a Danubius Hotels szállodaláncokat, majd az új tulajdonos filozófiája ezt a területet is elrontotta: „pénzt csináljanak, és ne foglalkozzanak a grafikával”.

Ez újabb törést jelentett életében?
Inkább nehézséget. Idegenforgalmi kiadványokat korábban is terveztem, és a millennium évében mindenki a Szent Koronát használta jelképnek. Olvastam Szent István rendeletéről, hogy minden tíz falu építsen egy templomot. Utánajártam, hol van ma is működő templom, lefényképeztem őket és ezek felhasználásával terveztem fali naptárat. Idén jelent meg az ötödik, középkori templomokat bemutató naptáram.

Már gyermekkoromban elvár-

szolt a templom légköre és az orgona mennyei hangja. Abaújszántón másfél évvel idősebb bátyámmal rendszeresen ministráltunk, de a legnagyobb élményünk az volt, ha megengedték, hogy harangozzunk. Ilyen előzmények után nem csoda, hogy a középkori falusi templomok fotózása szenvedélyemmé vált. Ezek a kis templomok csaknem ezer év elteltével is híven teljesítik feladatukat, és nagyszerű tanúi a keresztény magyar állam ezeréves történelmének.

Politikai plakátokat tervez és verseket ír.

A tizenöt éve alakult Nemzeti Társas Kör alelnöke vagyok, a civil kulturális egyesület célja a magyar kultúra és tudat erősítése. Ha valami nagyon felháborít – és sajnos mostanában csak ilyen események vannak –, akkor egyszerűen kibukik belőlem a mondanivaló. Szabolcsy Balázs néven jelennek meg verseim, és a közelmúltban jelent meg „... balsorsban mi jobbak vagyunk” című kötetem. Megrendelésre nem tudok verset írni, de ha valami felzaklat, ki kell írjam magamból az indulatokat, s ha valahol elszavalják valamelyiket, és érezhetem, milyen hatással van az emberekre, az erőt ad az újabbakhoz. Végezetül álljon itt egy versem, üzenetnek szánom.

NE ADD FEL!

Ha keserves volt az éved
És leromlott egészséged,
Ha kopott ruhádat nézed,
S tekinteted múltba réved,
Ha nem kaptad meg a béred,
A segílyt hiába kéred,
S egy jó szóval is beéred,
Ha elárul a testvéred,
Magadat hiába véded,
Ha egy golyó feléd téved,
S az utcára folyik véred,
Ha már azt hiszed, hogy véged,
S az életet perccel méred,
És már csak a halált kéred,
- NE ADD FEL!
Kishitűséged is téved,
Mert ha Krisztus a vezéred,
A győzelmet is megéred.

Németh Andrea

Tarnóczy Balázs fotói és plakátja

Gyöngyös

Nyírmihálydi

Hévízgyörk

Ócsa

Kallósd

Rudabánya

Nógrádsáp

Boldva

ÁLDD
MEG
A
MAGYART

Beszélgetés Árva Vince atyával

A pálos rend az első és egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend. 1250-ben Esztergomi Boldog Özséb alapította. A Pilisben, a Hármás Barlang közelében, Szántón épült első kolostoruk, a Szent Kereszt.

(Wikipédia)

Hogyan került a Pálosok közé, hogyan lett Pálos szerzetes?

A történet nagyon régen kezdődött, a Rákosi-rendszerben, sőt azelőtt. Szüleim igen korán meghaltak, és már nagyon korán elhatároztam, hogy pap leszek. Ahogy a front elérte Budát és Pestet, Liska Zoltán egykori Vár-plébános felhívására elmentem, és előbb a lazarénusoknál, majd a jezsuitáknál voltunk, végül a Szikla-kápolnába és -kolostorba kerülünk. Változó létszámban 20-an, 30-an, 50-en voltunk, akik papok szeretnénk volna lenni. Nagyon megtetszett az ottani élet, és elhatároztam, hogy én is pap szeretnék lenni. Nagy utat kellett megtenni, mire megvalósulhatott. Előbb befejeztem az általános iskolát, majd az akkori ún. Révai-osztállyal átemeltek gimnáziumba. Délután-délután a gimnáziumban voltunk és sikerült behozni a négy elmaradt esztendő. Majd az esztergomi kissemináriumba jelentkeztem, ennek felosztásával Hamvas püspök úr segítségével a ferencesekhez kerültem, ahol sikerült befejeznem a gimnáziumot. Az érettségi után megkaptam a katonai behívómat és Marcaltőre kerültem, a rádiótávíráshoz. Az egyetlen írni, olvasni tudó ember voltam, de jól éreztem magam. Bejárhattam a pápai gimnáziumba, amely korábban a pálosoké volt. A leszerelés után a Teológiára kerültem Esztergomba. A pálosokkal már korábban kapcsolatot teremtettem, amikor a katonaságtól eltávozásokat kaptam. Pécssett felkerestem egy pálos barátot, aki persze civil foglalkozást űzött, és vele elhatároztuk, hogy „civilben” újjalakítjuk a pálos rendet. Neki is voltak fiatal tanítványai és a nyári szünidőben elkezdünk rendszeresen összejönni. A

Mecsekben, a Jakab he-

gyen, a régi romok között pokrócokban, a szabad ég alatt aludtunk. Bizakodó, romantikus idők voltak, tele reménnyel, készültünk arra, hogy felkel a nap a fehér ruhákra is. Hosszú ideig kellett várni!

Közben Esztergomban elvégeztem a teológiát, de mindig tartottam a kapcsolatot pálos lelkeségű barátaimmal.

Mi volt a pálos lelkeség, amely a pálosok közé vonzotta, mennyiben különbözött más hittársakétól?

A csend, megismertük a csendet. A Mecsekben, fent a hegyen mindannyian némán gondolkodtunk. Csak az előadók beszéltek, persze kérdeztünk is.

De nem csak ez, hanem a magyarságtudat. S nem csak azért, mert a pálosoké az egyetlen magyar alapítású rend, de ez a legfontosabb. S talán ezért is van annyi ellensége. „Ha tudni akarod, hogyan áll Magyarország szénája, nézd meg a magyarok szénahordóját. Ha ott jó rendben találsz a szénát, tudod meg, akkor jó kezekben van Magyarország” – írja Pázmány Péter. A középkorban 150 pálos rendi kolostor volt Magyarországon. A magyar történelem hallgat arról, hogy az Amerikába induló hajók 300 pálost visznek az újvilágba a pápa megbízásából, és 1527-ben Lisszabonban Szombat-helyi Tamás pálos generális búcsúztatja őket. A portugál királynő, Szent Erzsébet Árpád-házi hercegnő kikötötte, hogy csak magyar pálosok mehetnek az útra. De arról sem szól a történettudomány, hogy Guatemalában remete-fülkéket, barlangokat találtak, ahol pálosok éltek és a falon a speciális pálos rovásírás jelei olvashatók. Külföldön sokkal

többet tudnak a rendről. Később Pesten kis csoportokat alakítottunk, Pécssett és Gyöngyösön is alakult egy-egy.

1959-ben szenteltek pappá, és mint egyházmegyes pap működtem vidéken, Pesten, a legkülönbözőbb helyeken. Aztán az a megtiszteltetés ért, hogy kineveztek a Keresztény Múzeum referensének. Sikerült teljes egészében újjáépíteni állami támogatással és külföldi egyházak segítségével. Ezt követően Budapestre, a Domonkosokhoz kerültem.

Lassan elkezdődött oszlani az a nyomás, amely a szerzetesrendeket tiltotta. Nekem nagyon fáj, hogy a csodálatos Szikla-kápolna a háború óta milyen romos állapotban van, és megkerestem a Minisztérium illetékesét. Csodák csodájára két hét múlva kaptam egy megbízást, hogy rendbe hozhassam a kápolnát és a kolostort. Persze pénzügyi támogatást nem kaptam, de a kolostorban működő balettiskola igazgatójában szövetségesre találtam.

Ekkor már pálos atya volt?

Ezeket a munkákat hivatalosan – nem pálos atyaként végeztem. De még 1956-ban, a forradalom kitörése előtt titokban letettem a pálos rendi fogadalmat a Mecsekben, a Jakab-hegyi kolostor romoknál.

Pilisszántóra települését motiválta-e a pálos hagyomány, vagyis az, hogy a Pilis volt a pálosok központja?

Természetesen tudtam, hogy itt volt

Boldog Özséb, a pálos rend alapítójának nagy főkolostora. Akkor kerültem ide, amikor a lengyel pálosok elüldöztek a Szikla-kápolnából. Nagyon sok keserű eseményt tudnék felsorolni, persze örömtelikeket is. Köztudott, hogy a jelenlegi, hivatalos pálos rend lengyel fennhatóság alá tartozik. Ebben persze világiak is benne voltak. Egyik szomorú emlékem, hogy jó ismerősömnök hitt barátom írt jelentéseket rólam, fekete színűre festve engem.

Pilisszántóhoz sok jó élményem kötődik. A szántói régi temetőben megtaláltam Boldog Özséb sírját. Két nagyszerű fafaragó munkáját dicséri az a szimbolikus kereszt, amely a sírt díszíti. A két nagy lángoszlop

hogy úgy mondjam, az ügyvivője. Akkor természetesen a rendjének is helyre kell állnia. Ha a megfelelő anyagi és egyéb lehetőségek biztosítottak, máris elindulhatna a rend helyreállítása. Természetesen ehhez Rómának és a magyar püspöki karnak is hozzá kell járulnia. Az ősi pálos rend biztosíthatja a pálos utánpótlást is. Nagyon sok példát tudnék említeni, hogy a történelemben hányan, hányszor próbáltak és tettek a magyar pálos rend ellen. Úgy látszik, sokan féltek és félnek az ősi

Isten teremő erejét jelképezi, a négy szárnyas alak maga a Szentlélek, a Pálos rend címere azt jelenti, hogy Isten a pálos rend létrehozását tervezi, a felfelé cikázó két lángoszlop Jézus Krisztus, illetve a másik oldalon a Napba torokolló, a „felkelő nappalú Jézus Krisztus”, ahogy ezt ma is énekeljük. A jobb oldalon a Boldogságos Szűz Mária, a Napba öltözött asszony. A középső három kereszt az Atya, a Fiú és a Szentlélek. A legfelső ovális lyuk azt jelképezi, hogy Isten a világot a semmiből teremtetette. De ugyancsak a régi temetőben találtam meg Boldog Özséb XIII. századi ekléziáját. Nagyon sok pénz kellene a régészeti ásatásokra, talán erre is sor kerülhet.

A pálosoktól félt a rendszer, elsősorban a szakrális erejétől. Néhány szerzetesrendet visszaengedtek, de a pálosokat nem. „Oh, édes hazám, a pálosokkal lettél nagygyá és velük együtt pusztulsz el” – ezért is tartom szent kötelességemnek, hogy az ősi pálos rendet valahogy vissza tudjam állítani, hogy az megmaradjon. A jelenlegi nem magyar, hanem lengyel fennhatóságú. Sajnos egyelőre nem kapok megfelelő egyházi támogatást, most reménykedek, hogy talán egy kolostorban helyet kaphatnak a magyar régi, ősi pálos rendiek.

Vince atya miben látja a megmaradás útját?

Úgy érzem, az utolsó percekben vagyunk, de nagyon bízom abban, hogy belátható időn belül megszületik a rend visszaállításának lehetősége. Ezzel összefügg Boldog Özséb szentté avatása, amelynek én vagyok,

pálos szellemiségtől rejtélyes okok miatt – talán azért, mert magyar?!

Bölcsőházy Sándor

zent kereszt POSZTER

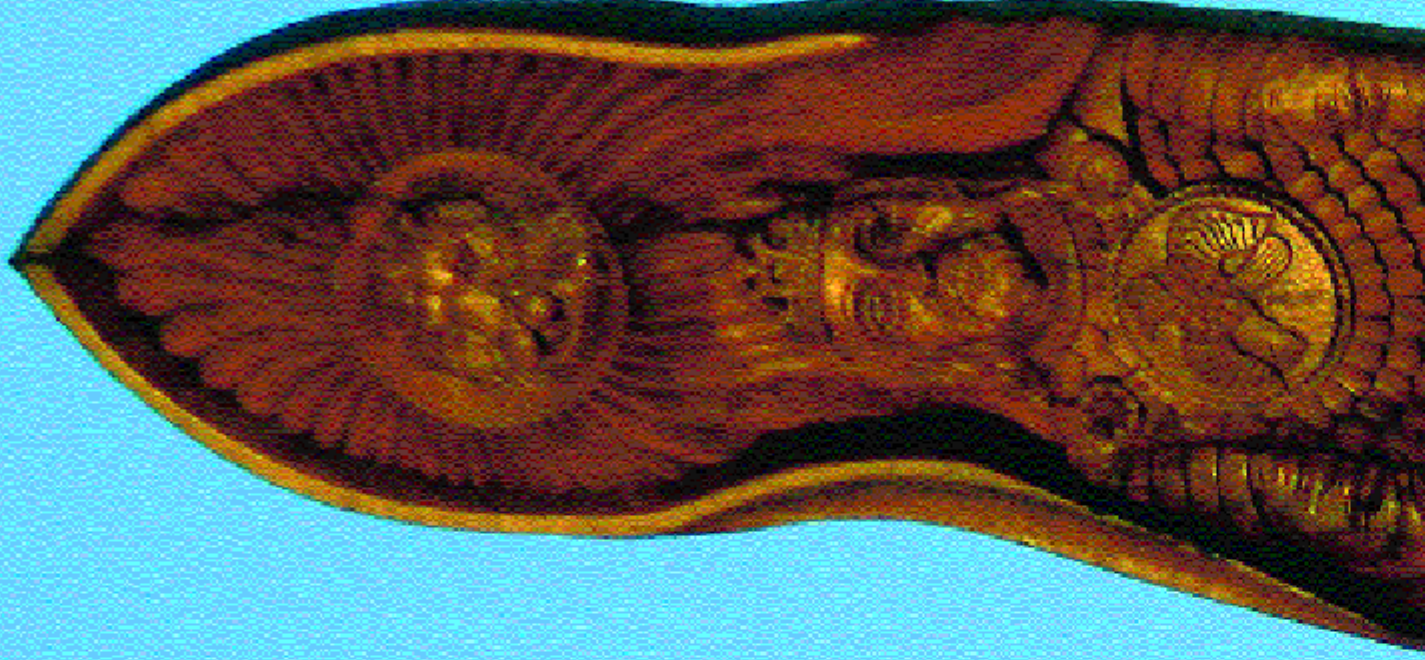
Atilla és Árpád szobra a pilisszántói Csillagösvényen

Nimród szobra után, szeptember 26-án, a csillagképek állásának megfelelően került sor Pilisszántón „Atilla, Bendegúz fia, a nagy Nimród urukája” három méteres faszobrának avatására. A felhaldon álló, nyílt tiszta tekintetű fiatalok – Smidt Róbert szlovákiai fafaragó mester alkotása – kezében kard, amelynek hegye a skorpióban, markolata a Bika jegyében végződik. Feje fölött uralkodói jelképként az oroszlán.

„A Csillagösvény szellemisége példa azoknak, akik valóban aggódnak hazánkért, akik komolyan keresik a kiutat egy tisztességesebb jövő felé. A Kárpád-medence népei egyenként csillinglelő hangszerei voltak egy harmonikus egységű hangversenynek. Ma is azok, csak a karmester hiányzik” – hangsúlyozta Szörnyi József fővédnök, avató beszédében.

A Csillagösvény harmadik, Árpád fejedelem szobrának avatására december 23-án, a téli Nap elfordulón, az Árpád-év befejezéseként került sor. Szörényi Levente, Pelsőczy László és Miller Lajos műsorát követően, Szörnyi József pontosan akkor leplezte le a szobrot, amikor az a csillagkép áll össze, mint 1100 évvel ezelőtt, a pozsonyi győztes csata órájában.

Köszönet Pilisszántónak, hogy emlékeztetése tette az elfordulót, és a Boldogasszony kápolna után, a hozzá vezető Csillagösvényen állít mello emléket a magyar történelem legnagyobb alakjainak!

Fotó: Szőnyi József

Szent Kereszt-est Dejtáron

BÁTORÍTÓ címmel tartottuk meg december 15-én a Szent Kereszt Magazin estjét a dejtári Kultúrházban. A körünkben lévő főszerkesztő bemutatta a lapot, s beszélt a kiadással járó gondokról is. Az öt éve útnak indított magazin felcíme: hit – magyarság – érték, ezt szeretné képviselni a lap az írásaival. Ez az első alkalom, hogy Szent Kereszt-estet rendeztünk. A főszerkesztő örömmel üdvözölte a közreműködő szereplőket, hiszen ők azok közé tartoznak, akik méltón képviselik a lap hármaskörét.

A műsor a 75 éves Fekete György belsőépítész (egyetemi tanár, akadémikus, író) köszöntésére épült. Ő is azon személyek közé tartozik, akik különös szimpátiával és érdeklődéssel viseltetnek Dejtár község iránt. Fekete György figyelemmel kíséri, segíti településünk életét. Ezen az estén köszöntésünkkel azt szeretnénk volna megmutatni, hogy Dejtár, „a hagyományőrző falu” megbecsüli sok évtizedes művészi, írói, tanári, politikusi munkáját, nemzetünk kultúrájának és történelmének a megismertetéséért kifejtett tevékenységét és mérhetetlen munkabírást.

Budai Ilona Magyar Örökség-díjas

előadó nagyon szép születésnapjához kívánságokkal, valamint Fekete

Fekete György
akadémikus és
Gréczy László
újságíró

György „Bátorító” című legújabb könyve azon fejezetének felolvasásával köszöntötte az ünnepeltet, amelynek címe: „Az Élet dal – dalold!”

Elfogadta meghívásunkat Oberfrank Pál, a Vígyszínház kitűnő művésze, aki „Az élet játék – játszd!” című esszéjét olvasta fel a könyvből. Az Ő meglepetés-ajándéka volt a „Padlás” című zenés darabból egy részlet, mivel megtudta, hogy az ünnepelt is nagyon szereti ezt a művet.

A dejtári „művészcsapat” is nagyszerű ajándékkal kedveskedett. Az egyre szebben éneklő Szivárványkórus két dalszöveget is adott az ünnepeltnek és a jelen lévő közönségnek. A fiatalabbakat Pásztor Julika képviselte szép énekével, a helyi iskolások

pedig Arany János „Filemile” című művének adaptációjával derítették jó kedvre a hallgatóságot. Budai Ilona gyönyörűséges karácsonyi történeteivel és énekeivel folytatódott a műsor, amelynek kedves színtöltője volt az Oberfrank Pál által előadott „Karácsony” című Ady-vers.

Az adventi koszorú harmadik gyertyájának meggyújtásakor a falu

kántortanítójára, Luspay Kálmánra emlékezve énekeltük el a szép ősi dejtári karácsonyi éneket, a „Fel nagy örömmel” címűt. A műsorban megismerhettük Fekete György munkásságát, amelyben beszélt arról is, hogy mi inspirálta a „Bátorító” című könyv megírására. Megszívlelendő, amit mondott: „Csupaszon jöttünk a világra, így is kell távoznunk. A jelképes mondat kifejezi az abbéli törekvést, hogy amit az Isten ránk bízott, amihez tehetséget adott, azt el kell végezni, majd üres erszénnyel távoznunk, akkor bizvást nyugodtan állhatunk az Úr elé ama bizonyos napon.”

Az est végén a főszerkesztő a Szent Kereszt Magazin korábbi példányaival lepte meg a jelenlevőket, kifejezve óhaját, hogy minél többen megismerjék az újságot. Fekete György is hozott ajándékot. „Bátorító” című könyvét adta a szereplőknek, és jutott belőle az esten részt vevőknek is.

Olvasóink figyelmébe is ajánljuk ezt a könyvet, amelyet Kalkuttai Teréz anyja „Himnusz az élethez” című imája ihletett. Az esten Oberfrank Pál mondta el az immár a boldogok között tisztelt apáca imáját, amelyet szeretettel nyújtunk át olvasóinknak is.

A köszöntők ajándéka mellé a fónósok egy művészi kivitelezésű tortával lepték meg az ünnepeltet. A műsorszervező házigazdák nagyszerű vendéglátással köszönték meg a szép és tartalmas estét, mely bensőséges beszélgetéssel zárult.

Gréczy László

Egy kiállítás margójára

Magazinunk munkatársai, **Tóth Edina** és **Somogyi György** fotográfusok a Magyar Kultúra Napja alkalmából kaptak felkérést fotókiállításra az alcsúti református templomba

Kiállítási anyagaik fotósorozatok, amelyben közös a KORMORÁN zenéje: a természetfotók címei dalszöveg idézetek, a művészportrék mondanivalójukban kapcsolódó előadókat ábrázolnak. De fellelhetők a konkrét dalszöveg illusztrációk is. A fotótechnikában al-

Rendezvénysorozatunk nyitóalkalma: Bakos Gyula szobrászművész kiállítása, 2007. december 2-án

Ünnepi rendezvénysorozatunk 2007. december 2-án kezdődött, akkor megtekinthettük Bakos Gyula vétesboglári szobrászművész kiállítását, hallgathattuk Mészáros János Elek énekét.

Ünnepünk következő alkalomása 2008. január 20-a volt, Tóth Edina kunszentmiksi, és Somogyi György

kalmazott képi kifejezőmód, és az ősi templom falainak kontrasztja komoly „szűrésre” készítette az alkotókat, de ettől még egyáltalán nem kivonatos anyagot láthatunk, mindössze „képeket a sorozatból”. Alföldy-Boruss Dániel alcsúti lelkipásztort kértük, írjon magazinunknak a rendezvényekről néhány gondolatot.

Egy kiállítás margójára, avagy „régmúltból faragni jövődöt...”

Az Alcsúti Református Gyülekezet temploma építésének és felszentelésének 220 éves évfordulóját ünnepli. Az ősi nép a kicsinek bizonyuló helyére 1787-ben emelt hajlékot Istennek, a templom felszentelésére pedig 1788-ban került sor.

Kétszázhusz év – kimondani is sok. Egy állandóan változó világban a régi helyére új kerül. Mégis, „a hit fellegvárai” dacolnak az idővel. Persze nem mindenhol: sok gyülekezet elkopott, sok templom rom ma már. Az alcsúti még mindig áll. Titka a múlt helyes értékelésében, és a folyamatos újra kezdésben rejlik. A mi templomunkban kétszázhusz esztendő után ma is van gyülekezet.

szalkszentmártoni fotóművészek kiállításával, ezen az alkalmon az alcsútdobozi Echo kórus szolgált közöztünk.

Az ünnep azonban még nem ért véget. Március 2-án 17 órakor ünnepi istentiszteletre készülünk. Ez alkalommal kerül vissza méltó helyére a megújult keresztelő medence. A kántori szolgálót a Cantores Ecclesiae református rézfúvós együttes végzi majd. Megismerkedhetünk gyülekezetünk, templomunk történetével, a gyülekezet tagjai pedig szeretetvendégséggel készülnek az ünnepi gyülekezet fogadására... Ünneptelen világunkban Alcsúton így keressük Isten dicsőségét!

Alföldy-Boruss Dániel, lelkipásztor

Hit-tan

Meg vagyunk szokva vele, hogy hittan a tantárgy neve, pedig ha belegondolunk, hogy mit jelent ez a szóösszetétel, meglephet minket, hogy a hitet meg lehet tanulni? Beletanul valaki a hitbe? Beleszokik? Beleszűleltik? Tertullianusz azt mondta, a hitbe nem lehet beleszűlelni, hívővé válni kell. Minden ember szabad akaratából válaszítja Istent. Senkit nem kényszeríthet még Jézus sem az üdvre.

A hitet nem lehet megtanulni, de ha már valaki hívő, a hit tanait ismernie kell.

Visszhangzik-e hitem a szívemből? Tanítani nemcsak szavakkal, hanem a viselkedésünkkel is lehet. Lehet, hogy egy szót sem ejtek ki hitemről, mégis az erkölcsös, istenfélő magatartásom példát mutat a gyerekeknek. Ez az élő hit átadása. A hitoktató is így tesz. Ezért kell mindig, minden élethelyzetben a katekétának, vagyis hittanárnak a keresztyén megoldást tükrözni a mindennap gondjaira. Rendezett életűnek kell lennie, mindenki jó kapcsolatot kell kialakítania. Fokozottan figyel rá a környezete, ezért a felelőssége is nagyobb. Olyan apró részletre is ügyelnie kell, hogy ne halálfejes mintájú tarisznyája legyen, mert az megütközést kelthet. Persze ez minden komoly szülőtől is elvárható. Viszont a hitoktató, ha civil is és nem pap, akkor sem magánember, hanem az egyház képviselője.

A katekumen, vagyis hittanuló megtanulja a tételes hittant az oktatáson, de ugyanilyen fontos, hogy ismerje a liturgiát, vallásos közösséghez tartozzon, készüljön fel a szentségek felvételére. Ha gyermek készül az első áldozásra, ő is három évig tanul előtte, hát még akkor a felnőttnek mennyire felkészülnie kell lennie, hogy méltó legyen a szentség vételére.

A hitoktatásnak nemcsak pedagógiai, hanem vallási eszközei is vannak, így az ima, a böjt, a lelkiismeret-vizsgálat. A tanárnak is fel kell készülni ilyen módon az órákra, hogy azok gyümölcsözők legyenek, és nagyobb, érettebb diákjainak is javasolhatja ezt a módszert. Persze az oktatót is elérheti a lelki szárazság, szakmai sikertelenség, magány, de tudnia kell, hogy munkája lehet, hogy évek, évtizedek múlva érik csak be. Jézus is magányosnak érezte magát, amikor nem értették meg saját szülőfalujában, Názáretben, saját vallási előljárói, a farizeusok ellenségesek voltak vele, és még az apostolok is otthagyták a Gecemáni kertben. Mégis vigasztalja a magányos katekétát, hogy az üdvöt szolgálja tevékenységével. Mindnyájan rászorulunk az elcsendesedésre.

A hitoktató továbbképzését a püspököknek kell biztosítani. A hitoktató ébreszthet további tanítói vagy akár papi hivatásokat. A hittanárnak mindig készen kell állnia a szakszerű válasszal, akkor is, ha éppen rántáskavarás közben hívják fel telefo-

non, hogy magyarázza el egy zsoltárvers értelmét. Régen a tanító vezette az órát, a tanítvány csak befogadta a tudományt. A mai liberális szemléletben a tanítványra van bízva, mit akar megtanulni, a tanárnak kell tiszteletben tartani a gyerek személyiségét. Csakhogy téves elképzelés az, ha a gyerekekre bizzák, akar-e hittant tanulni, hiszen a gyerek egyáltalán nem akar tanulni semmit. Majd felnőtt korában dönt, hogy vallásosan akar-e élni? Akkor miért nem mutatja meg neki a szülő a vallásos életmódot is, hogy majd választani tudjon? A hitoktató és diákja között jó, ha kialakul egy magas fokú bizalom, amely hatására a gyerek úgy érzi, az oktatója szinte a nagyobb testvére, aki a keresztyén életbe vezet be, mert neki már megvannak a tapasztalatai. Érteni és alkalmazkodni kell a gyerek életkori sajátosságaihoz, pl. szóhasználatához, de nem szabad átvenni azt. Furcsán is hangzana a tanár szájából, ha így fogalmazna, Jézus megkajázott a haverjaival.

Végül is mi az egész hitoktatással a célunk? Az, hogy felelni tudjon a tanuló, ha bárki rákérdez, hogy: „Te miért hiszel? Miben hiszel? Miért élsz így?”

Eddig végig gyerekekről beszéltem, amikor hittanulóról volt szó. Pedig már a II. Vatikáni zsinaton észrevették azt, hogy szükség van a felnőttek újraevangelizálására. Az evangelizáció az tanúságtétel, igehirdetés, missziós prédikáció, hitébresztés. Ezekre újra szükség van, még a hagyományosan katolikusnak mondott országokban is.

Már az 1. század közepén létezett hittankönyv, a Didakhé, vagyis a 12 apostol tanítása. A keresztségre a felkészítés egyben próbaidő is volt az ókorban. Jelentkezett a jelölt a püspöknél egy vagy két kezessel, akit akkor szponzornak neveztek. Felvették a jelöltet audientesnek, vagyis hallgatónak. Persze ha megbélyegzett foglalkozást űzött a Római Birodalomban, mint gladiátor, színész, táncos, ott kellett hagyni az állását. A misén az evangélium felolvasásáig és magyarázatáig maradhatott csak, utána az átváltozást már nem láthatta, mert a hittitokba még nem volt beavatva. A hívők imádkoztak értük, előmenetelükért, kitartásukért. A scrutinium egy vizsgálat volt, hogy átléphet-e a következő kategóriába, a competentesbe, a hozzáértők közé. A keresztele után már illuminátnak, megvilágosodottnak nevezték őket. Húsvétkor történt a keresztele, a fény liturgiájában, rögtön utána a bérmalajjal is megkenték és meg is áldozhattak. Tehát mindhárom beavató szentséget egyszerre vehette fel. Ez után nem fejeződött be még az oktatás, következett a műsztagógia, vagyis a tanultak megélése, pl. gyakorlat volt a beteglátogatás, egyéb szeretkezések. Így hát az ősegyház hitoktatása nem csupán információátadás volt, hanem beve-

zetés a keresztyén életformába. Reméljük, hogy ez ma is így van. Amikor a 4. században a Római Birodalomban államvallás lett a keresztyénség, sokan jelentkeztek kereszteleésre, lerövidült a katekézis ideje. A 10. század tömegkeresztelesekor már csak pár hetes maradt.

A középkorban az egyház annyira átítatta a mindennapokat, hogy külön hittanra szinte nem is volt szükség, mert a képek, szobrok, olvasmányok mind vallásosak voltak. Az iparos céheknek külön védőszentjük volt, akinek tiszteletére körmeneteket, felvonulást, ünnepélyt, vetélkedőt szerveztek, arcképét kifüggesztették az üzlet bejárata fölé. A passiójátékban, katedrálisokban, gregorián énekekben, az élet minden területén a vallással találkozott az ember. Nem vált még szét az állam és egyház egymástól, mint manapság. A közösségi életbe volt ágyazva a hit, mégis a tömegek elszakadtak a liturgiától. Éppen ezért, a IV. Lateráni zsinatnak el kellett rendelnie, hogy évente legalább egyszer gyónjanak, áldozzanak.

Mi tagadás, a papoknak sem volt mindig magas szintű a műveltségük, habár még mindig ők számítottak az írástudónak az egyszerű nép körében, akik megszerkesztettek egy-egy szerződést, végrendeletet, ha szükség volt rá. Luther reformációja idején azonban a Tridenti zsinat elhatározta, hogy minden püspöknek kötelező szemináriumot felállítani a papok számára, és minden plébános szervezze meg a népnek a hitoktatást.

A katekizmus a hit precíz, tételes, rendszerbe foglalt megfogalmazása. Ezt tanulták a gyerekek a hittanórán. A kérdéseket és feleleteket kívülről meg kellett tanulniuk, nagyjából ennyiből állt az oktatás. Tehát teljesen más struktúrájú órák voltak, mint manapság a képes hittankönyvekkel, amelyek bibliai történeteket, éneket, feladatokat is tartalmaznak, amikor hittanórán lehet diafilmet vetíteni, bábozni, dramatizálni. Ilyen új típusú hittankönyveket a 19. századtól adtak ki. Persze ma is tanítunk katekizmust, de az életre alkalmazzuk a tételeket, példákat hozunk fel a mindennapi életből, buzdítással a tanúságtételre. Vigyázni kell a gyerek memorizálásával, mert remekül megjegyez

olyan elvont fogalmakat is szó szerint, aminek az értelmét egyáltalában nem látja. Mindig alkalmazkodni kell a gyerek értelmi szintjéhez.

1725-ben XIII. Benedek pápa elrendelte, hogy pénzbüntetés terhe mellett minden szülő köteles elküldeni hittanórára a templomba vásárnap és ünnepnap a gyereket, 7-től 14 éves koráig. Ezt ma tankötelezettségnek hívjuk.

A 18. századtól, az állam szervezte meg a köz-

oktatáson belül a hitoktatást. Ennek pozitívumai voltak, hogy minden gyerek rendszeres hitoktatásban részesült, tervszerű, folyamatos volt a katekézis, a hittan beleilleszkedett az egész képzési rendszerbe, más tantárgyakra reflektálni lehetett. Nem volt szakadék a profán és a vallási ismeret között. Negatívuma volt viszont, hogy a tanuló elvesztette kapcsolatát a liturgiával, pap helyett tanító oktatott, így egy szintre került a többi tan-

tárggyal. Megjelent az állami anyakönyvezés, a polgári esküvő, az egyház elvesztette korábbi tekintélyét az oktatás, egészségügy, szociális feladatok területén. A 20. század fasizta és kommunista vallásüldözése miatt tömegek váltak hitelenné. Ne hagyjuk, hogy így legyen, hiszen Jézus kínhalált halt azért, hogy az üdvöt nekünk megszerezze. Tudatosítsuk ezt gyerekeinkben is, hogy hitünk központjában Jézus feltámadása áll. **Papp Nóra**

Az irgalmas apa

Példabeszéd-elemzés

Ezt az új címet lehetne adni annak a példabeszédnek, amelyet úgy ismerünk, hogy a „Tékozló fiú”. Mindjárt bebizonyítom, hogy miért.

Egy apának van két fia. Szándékosan nem ad meg aprólékos adatokat a példabeszéd a szereplőkről, a helyszínről, az időről, azért, hogy könnyebb legyen megjegyezni a történetet, azért, hogy bárki magára tudja vonatkoztatni.

„*Atyám, add ki a vagyonból rám eső részt*” – mondja a kisebbik fiú. A mi szemünkben botrányos ez a viselkedés, mert az európai kultúrkörben a halál után örökölni az ember. Ha valaki pedig az örökséget követeli, olybá hangzik, mintha a szülő halálát kívánná. De nem így volt a zsidóknál. A törvény szabályozta az elsőszülött fiú örökségét, ő kapta a földet, ingatlanokat, az ingóságoknak pedig a kétharmad részét. Ez minden apára kötelező érvényű volt. A kisebb testvérnek be kellett érnie a vagyon egyharmadával. Ha az apa másképpen akarta elosztani tulajdonát, még életében odaadta gyermekeinek, amit nekik szánt.

Ha a fiú már családot akart alapítani vagy üzletet akart nyitni, elkérhette a pénzt, amit amúgy is neki szántak, ebből nem származott sértődés. Nem ezzel sértette meg az öccs az apját, hanem azzal, hogy megszakította a szeretetközösséget, messzire költözött rokonaitól. Megtették ezt mások is, mert a zsidóknál kevés volt a megművelhető föld, 4 millió zsidó élt diaszpórában, vagyis idegenben, az otthoni fél millióhoz képest. De az öccs nem gazdálkodni akart külföldön, hanem mulatozni, és előrelátóan messzire utazott otthonától, hogy a rokonok ne szólhassanak bele válsztott életmódjába.

Bár erről nem szól az evangélium, de lelki szemünkkel szinte látjuk, mi történt ezzel a fiatal fiúval. Tulajdonképpen nem akart ő rosszat, csak szórakozni egy kicsit, megismerni a szerelmet. Belekeveredett azonban egy társaságba, amelynek tagjai bűnbe vitték, kicsapongásokba, feslett lányok közé. Amíg tartott a pénzből, voltak „barátai” is. De ahogy kifolyt kezéből az örökség, eltűnkedeztek mellőle a haverok.

A bajban ismerszik meg az ember, tartja a magyar mondás. Nos, itt igencsak nagy baj támadt,

dolgozni kényszerült az úri fiú, akit mindig kényeztettek, aki mindent készen kapott. Disznópásztor lett. Megalázták ezzel a munkával, hiszen a sertés tisztátalan állat a zsidóknál, aki hozzáér ezekhez az állatokhoz, maga is tisztátalanná válik. Akinek megvolt mindene, csinos, kellemes külsejű, jó modorú, tanult, tehetséges, szép reménységekkel bíró volt, most szembesülnie kellett vele, hogy elvesztette kellemét és mindenben mástól függ. Még a legalapvetőbb dolgokban is másra van szorulva, abban is, hogy mikor és mit eszik. Ráfanyalodott volna szorultságában még a disznók moslákára is. Ennél megalázóbb egy zsidó számára már nincs is, hogy egy pogány embertől, akit rendes körülmények között lenézne, most szívesen kénytelen kérni és még csak nem is kap a tisztátalan állat ételéből sem!

Amikor az ember szükségét szenved, egyedül van, ráér gondolkodni. Végignézi életét, rájön hibáira és próbál változtatni. Hirtelen más szemszögből világlik fel minden. A mi hősünk is magába szállt és számba vette lehetőségeit. Mi lenne, ha másik munkahelyet keresne? De ki adna neki itt, idegenben munkát, amikor úri fiú, nem is ért semmihez? Jobb lenne a zsidók közt. Még jobb lenne otthon. De vajon visszafogadják-e? Elhatározta, hogy bocsánatot kér apjától. Elképzelte jó előre a jelenetet, hogyan fog majd megalázkodni, milyen szavakat használ majd. Idáig lehet, hogy sok vétke eljut, de megtenni valóságosan az első lépést, az az igazán nehéz, itt torpannak meg sokan.

Nem így a tékozló fiú, aki véghez is viszi, amit eltervezett. Ahogy halad hazafelé, az apja már messziről észrevette őt. Ez csak úgy lehetséges, ha az apa minden nap a kapuban ülve várta haza kisebbik fiát, ha leste az utat, nem az ő gyereke közelít-e. Amint meglátta az elgyötört, szenvedő gyermeket, mindent elfelejtve, minden sérelmet megbocsátva eléje futott. Egy gazdag, tekintélyes, talán nagy hasú, idős apa futásnak ered! Lehet, hogy nem futott kamaszkora óta, most meg nem is nagyon bír, de a fiúért mindent megtesz.

Belefogott az öccs a bocsánatkérésbe, amit idegenben megfogalmazott, gyakoroltatott, csi-

szolt, de nem volt alkalmá elmondani. Nem azért, mert az apa pofon vágta volna, elzavarta volna, szemrehányást tett volna, hanem mert irgalmaságában nem engedte, hogy a fiú megalázkodjon. Próbaidő nélkül visszafogadta és parancsot adott ki a szolgáknak: „*Hozzátok ki a legszebb ruhát és adjátok fel rá, és húzzatok gyűrűt a kezére és sarut a lábaira.*” A gyűrű, pecsétgyűrű volt, amivel szerződéseket hitelesíthetett. Mindez azt jelenti, hatalmat kapott az atyai vagyon felett. Újra teljes jogú gazdag fiú lett. Akármennyire is szerette a testvérét a báty, és talán aggódott is érte, amikor távol volt, ez a túlzás már mégsem tetszett neki. Gondoljunk csak vissza saját gyerekkorunkra, ha csak egy simogatással több jutott a testvérünknek, már féltékenyek voltunk, pedig lehet, hogy csak egy kis biztatásra, figyelemre volt szüksége a testvérnek, hogy elérje ugyanazt az eredményt, amit mi egykönnyen produkáltunk.

Az irgalmas apa jósága igazán most mutatkozik csak meg egész teljességében. Nem fáradt bele, hogy most meg a nagyobbik fiát kell megbékítenie, kimegy hozzá is az udvarra beszélgetni. „*Fi-am, te mindenkor velem vagy, és mindenem a tiéd. Vigadnod és örülnöd kellene, hogy ez a te testvéred meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott.*” Eddig tart az evangélium beszámolója, de én biztos vagyok benne, hogy ezek után a bátyó örömmel ment be az ünnepségre, amit a testvére hazaérkezéseére rendeztek. Megölelte, megpuszilta, kezét fogtak, ajándékot adott neki, koccintottak. Bizalmat szavazott ő is neki, mint az apa, és mindenben segítette ezután a megbotlottat, soha fel nem emlegetvén a múltat, szívében titkos csodálkozással, hogyan volt képes lelkileg ilyen erősnek lenni, hogy meg bírta állni a lejtőn.

Nem lenne teljes a példabeszéd-elemzésünk, ha nem emlitenénk meg a történet allegorikus vonatkozását, amelyben a báty a zsidó nép, az öccs a pogányság, akit az apa, vagyis a Mennyei Atya visszafogad, ha megtér. Jézus korában nem minden zsidó tudta elviselni, hogy az üdv minden néphez szól, és nem csak a zsidóságnak a választott népe. De ahogyan reményünkben a báty, úgy a zsidók is biztos meggondolják majd magukat, és békejobbót nyújtanak a keresztény világnak.

Papp Nóra

„Elég néked az én kegyelmem”

Tőkés József emlékezete –
fia és unokája is a lelkeszi szolgálat útján

Tőkés József (1884–1951) a feltámadt Krisztus Szentlelkének engedelmeskedett, amikor Málnás magyar népének szolgálatára szentelte egész életét. Kolozsvártól kezdve sokféle mehetett volna, de ő az egy ügy mellett döntött mindenkor. Málnáson alapított családot. A zágoni születésű Simon Emmával kötött házasságát József, István és Éva gyermekekkel áldotta meg Isten – kezdi visszaemlékező sorait Tőkés István nyugalmazott te-

apja? 1884. december 16-án született Nagysajó községben (Beszterce-Naszód vm.). Atyja Tőkés József lekipásztor, édesanyja Tóth Irma. Középiskoláit előbb a marosvásárhelyi, majd a nagyenyedi Bethlen Kollégiumban végezte, ahol 1903-ban érettségizett. Felsőfokú tanulmányait a kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem Teológiai és Bölcsészeti karán folytatta. Érdeklődött a filozófiai és a történelmi tudományok iránt.

A szolgáló apa Tőkés István és fia, Tőkés László

ológiai professzor, aki 2002-ben írt édesapjáról, Tőkés Józsefről értekezést. A *Református Egyház Misztótfalusi Kiss Miklós Sajtóközpontjának* nyomdájában megjelent könyvecskéből megtudhatjuk, hogy Tőkés József a magyar iskolaügyért folytatott rendíthetetlen küzdelmet, valamint a település kulturális-gazdasági felemeléséért végzett fáradhatatlan tevékenységet.

Igazságkereső és önzetlen szolgálatra alapozott életében – még csak házfödél sem maradt utána hitvese számára – szívvel-lélekkel, szellemmel vállalta és mindhaláláig hordozta a Trianon utáni erdélyi magyar sorsot, a „hit, remény és szeretet” feltétele alatt – írja róla fia, Tőkés István professzor.

De honnan indult Tőkés József, a ma élő Tőkés László református püspök nagy-

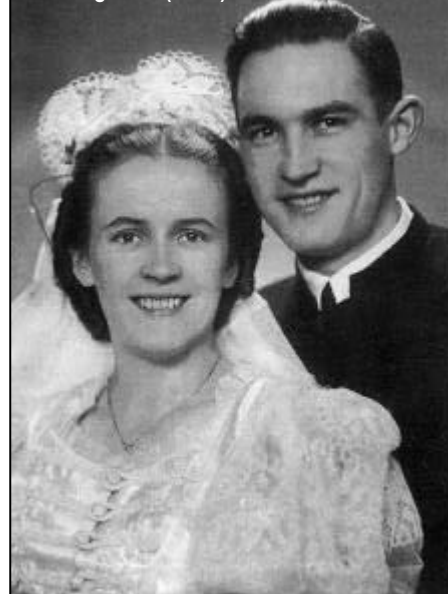
Berlini külföldi tanulmányútja után néhány hónapig segédlelkész Kolozsváron, majd halála napjáig a málnási (Háromszék vm.) gyülekezet lekipásztora (1909. május 23.–1951. február 7.). Egyszer sem változtatott munkaterületet. Hitt abban, hogy „Istennek valami célja volt és van azzal, hogy engem épp a kis málnási gyülekezetbe küldött. Amiképp célja volt azzal is, hogy eltérített a tanári pályától.”

Málnáson alapított családot, feleségül vette Simon Emma zágoni születésű tanárnőt (1914. március 10.). Házasságát József, István és Éva nevű gyermekeivel áldotta meg az Úr... Háza táját puritán egyszerűség jellemezte. A rend és tisztaság uralta otthonát. Egyedül íróasztala volt „rendetlen”, ahhoz senki se nyúlhatott, ott csak ő tudott eligazodni – emlékezik visz-

Tőkés József (1884–1951) – a nagypapa

Házasságkötés (1941) – Tőkés László szülei

sza rá István fia. Majd így folytatja: – Családtagjait sohasem dicsérte. Azt tartotta: – Ne dicsérje az ember sem önmagát, sem övéit. Ha méltó valaki a dicséretre, úgy ez másoktól származzék! A szigor és a gyöngédség sajátosan párosult benne. A terhek hordozását hittel és türelemmel vállalta.

Nagyobb családját a gyülekezet jelentette. Munkássága nyomán Málnás község és az egyházmegye felvirágzott úgy, hogy ő maga nem gyűjtött vagyont! Minő

A nagyszülők: Tőkés József lelkipásztor és Simon Emma

Tőkés István és bátyja József a dadussal (1918)

példa lehetne ma is! Komoly igehirdetésnek eredményeképp a templomot buzgón látogatták a hívek, amely háromszéki viszonylatban nagy eredménynek számított. A gyermekeket és az ifjakat atyai szeretettel gondozta.

A köztudatban mint „ellenzéki” szerepelt, de visszautasította a „csakazértis” ellenzékiiséget. „Nem vagyok hajlandó beállni azok sorába, akik csupán azért ellenzékiesek, hogy ellentmondjanak.” De azt is mondogatta gyakran: „Az igazság előtt készséggel meghajlok és visszavonulok.”

Jellemvonásai közé tartozott a mértékletesség. Szerette a fehér asztalt és a társas beszélgetéseket, de sose engedte

meg sem magának, sem másnak a túlzott alkoholfogyasztást.

Pontosságára jellemző volt és elterjedt a gyülekezeti tagok között az a mondás: „A tiszteletes úr állomásra menetele után be lehet állítani az órákat.”

Gyakorolta az önfegyelmezést mind testiek, mind szellemiek viszonylatában. Alkalmasint leült a terített asztal mellé és végignézte mások étkezését anélkül, hogy egyetlen falatot is magához vett volna.

Tőkés László édesapjával és nagybátyjával a nagypapáról, Tőkés Józsefről elnevezett málnási iskola névadó ünnepségén

Mint vezető ember jelentős munkásságot fejtett ki a magyarság fennmaradásáért. Az akkori magyar párt, az EMGE, később az Erdélyi Párt és a Magyar Felsőház tagjaként harcolt azért, hogy a háromszéki nép is jogait gyakorolhassa. Az anyanyelv ápolása szempontjából ragaszkodott a felekezeti iskola fenntartásához abban az időben, amikor a legtöbb gyülekezet a kényelem szempontjából eldobta magától ezt a lehetőséget.

Sok pénze sose volt, de az apostoli egyszerűség keretei között mindig rendelkezett elégséges anyagi eszközökkel. Gyakran mondogatta: „Te uralkodj a pénzen, ne a pénz feletted!”

1910-ben egyházmegyei tanügyi előadó, 1913-ban egyházmegyei számvevő, 1920-ban egyházmegyei főjegyző, majd 1938-ban a Sepsí Egyházmegye espere. 1928-ban egyházkerületi tanácsbíró, 1941-ben zsinati tag, 1942-ben konventi póttag, majd az Egyházkerület igazgatótanácsának rendes tagja. Utolsó prédikációját a szőlőmunkásokról akarta elmondani. Isten azonban másképp rendelkezett. Ahogy *Prohászka Ottokárt*, őt is a szolgálat mezejéről szólította el.

Sátorházát a málnási templomban ravalatozták fel. Koporsója mellett László Dezső egyházkerületi generális direktor hirdette a vigasztalás evangéliumát. Az egyházmegye hat lelkésze emelte ki a koporsót a templomból s a kijáratától hat

presbiter vitte tovább a sírhelyig. Tőkés József sírfeliratán a következő Ige olvasható: „*Elég néked az én kegyelmem.*”

A Tőkés lelkészcsalád szépen gyarapodott: két fia, egy lánya, kilenc unokája, huszonnyolc dédunokája és négy ükunokája gyarapítja ma is a családot.

S hogy mennyire igaz a mondás, akit nem felejtünk el, velünk él tovább: Tőkés Józsefről iskolát neveztek el Málnáson, így őrizték meg emléké az utókornak.

László Dezső kolozsvári lelkipásztor a következőképp búcsúzott 1951. február 9-én lelkész társától: „Ki volt a mi Istenben megboldogult Tőkés József atyánk fia Istennek ebben az épületében? Nemcsak élő kő, hívő tag, hanem Isten neki adott kegyelme szerint bölcs építőmester is. Igazi református lélek volt, aki mély-

séges meggyőződéssel vallotta, hogy az élet igazi gyökere, alapja az Isten kegyelme. Nem a maga erejéből lett azzá, amivé lett, hanem Istennek kegyelméből. Az a biztonság, szilárdság és erő, amely egész lényén uralkodott, az Isten neki adott kegyelmének volt a jele. A hívő emberi erő, bátorság, biztonság, határozottság az Isten kegyelméből táplálkozik.”

S minő érdekesség: biztonság, szilárdság és erő uralkodik a ma élő unoka egész lényén, Tőkés László szolgálatán is, aki követi nagyapját és édesapját a lelkészi szolgálat útján. Tőkés István és Tőkés László, apa és fia ma is a magyar megmaradás két élő példaképe. Szívvel-lélekkel, szellemmel vállalják mindhalálig a Trianon utáni erdélyi magyar sorsot, a „hit, remény és szeretet” feltétele alatt... Időközben megtudtuk: Tőkés László továbbra is a Királyhágómelléki Református Egyházkerület (KREK) püspöke maradt – erről döntött a KREK közgyűlése, amely azt követően foglalkozott a kérdéssel, hogy november 25-én az egyházfő európai parlamenti képviselői mandátumot nyert.

Haladt-e valamit előbbre a világ az elmúlt évtizedekben? Vagy küzdhetünk mi is trianoni magyarságunkért a porladó időben? Tőkés József mindenesetre itt áll – élő példaként – előttünk!

Frigyesy Ágnes

A Felvidéken Orosch János püspök nyitotta meg a Biblia évét

Az ősi magyar zarándokhelyen, Bacsfa-Szentantalon gyűltek össze papok és hívek, hogy részt vegyenek a Biblia évének felvidéki megnyitó szentmiséjén, amelyet Mons. Orosch János pozsony-nagyszombati segédpüspök, általános helynök mutatott be közel negyven oltártestvérével együtt.

A püspök atya az év elején körlevélben fordult a felvidéki magyar ajkú katolikus hívekhez, amelyben mindenkit a Szentírás olvasására, tanulmányozására buzdít. A 2008-as esztendő a Biblia éve. Ahogyan két évvel ezelőtt a felvidéki katolikus hívek csatlakoztak a Nemzeti imaévhez, tavaly pedig a Szent Erzsébet-évbe kapcsolódtak bele, úgy szükségességét érezte a magyar ajkú hívek pasztorációját felvállaló Orosch János püspök, hogy papjait és híveit a Biblia évébe is bekapcsolja. A püspök atya által a pasztoráció különböző területein koordinációs tevékenységet végző papok január 18-án az egyházzel Pasztorációs Központban találkoztak, hogy megbeszéljék a különböző programok szervezését. A Biblia évében többek között biblikus tanulmányi napokra, ifjúsági és ministránsalátkozókra és zarándoklatokra is sor kerül, valamint folytatódik a Felvidéki Imakilenced, a Regnum Marianum Akadémia s egyéb biblikus tárgyú előadások is lesznek. Honlap készül majd – a magyarországihoz hasonlóan – a Biblia éve eseményeinek összefoglalására. A Mária Légió, a Pázmaneum, a különböző katolikus közösségek mind Orosch püspök atya védnökségével valósítják majd meg rendezvényeiket.

A lelkipásztorok találkozója után került sor a Biblia évének nyitó ünnepségére a szentantali kegyhelyen. A templomot színültig megtöltötték a különböző egyházközségekből érkezett hívek. Az ünnepélyes bevonulás után a püspök urat, lelkiatyákat és a zarándokseereget a kegyhely plébánosa, ThDr. Morovics István köszöntötte. Majd Tóth László, a Szlovákiai Magyar Hitoktatási Központ igazgatója szólt az egybegyűltekhez. Orosch János püspök atya szentbeszédében fontosnak tartotta kiemelni, hogy a

Biblia tanítása minden korban és minden körülmények között aktuális, ezért eligazítást adhat nehéz időkben is. Megemlítette, hogy más vallások hívei – muszlimok, zsidók – kitűnően ismerik szent könyveiket, amely példát adhat sok katolikus családnak is, hogy megismerje a Szentírást és ezzel együtt a Teremtő Atya tanítását és Jézus üzenetét. A szavak fontosságát is hangsúlyozta a püspök atya, kiemelve, milyen nagy jelentősége van az egyes üzeneteknek.

„Szavak által tudjuk meg azt is, mi történik a világgal. Ez a szó lehet élő vagy akár írott is. Mindig a kommunikáció eszköze lesz... A beszéd, a szó Isten ajándéka. Azért kaptuk, hogy mi, emberek tudjunk egymással beszélni. De azért is kaptuk, hogy Istenünket megszólíthassuk.”

Szentbeszédében saját lelkipásztori élményeit is megosztotta a hívekkel a püspök atya. Elmondta, hogy most olyan évet kezdünk, amelyben magától az Istentől akarunk tanulni, a

Szentírás évét. Ebben az évben a fő cél, hogy rájövünk, milyen sokrétű az Ige. A művészetekre, a zenei világra, szépirodalomra, költészetre, szobrászatra, de elsősorban a mi mindennapi életünkre is hatással van. Fontos, hogy a lelkiatyák még jobban elmélyüljenek a Szentírás tanulmányozásában és ezáltal tanítsák és magyarázzák az Igét. A

2008-as esztendőben, a Biblia évében több lelki program is megvalósításra kerül majd, amelyekről a Felvidéken megjelenő magyar katolikus médiumok adnak majd tájékoztatást.

A liturgia érdekessége volt a Szentírás intronizációja. Ez olyan formában történt, hogy az áldozati adományok között volt egy Szentírás is, amelyet a mellékoltáron található szív alakú tartóra helyezett el a püspök atya és megcsókolta a Könyvek Könyvét.

A szentmise végén a jelenlevők ünnepélyes áldásban részesültek és elénekeltek a Pápai- és a Magyar Himnuszot.

Karaffa Attila/Pázmaneum

Új utak keresése a Léman tó partján

A Taizéi Közösség 2007. december 28. és 2008. január 1. között Hamburg, Lisszabon, Milánó és Zágráb után a soron következő 30. jubileumi év végi találkozót a svájci Genfben rendezte meg

csát, azét a reményét, mely meghaladja minden kis reményünket, amit csak táplálhatunk, mivel Ő a jövő és az örök boldogság felé fordít minket, amely felé minden nap személyesen és az Egyház tagjaként is haladunk."

A Bizalom Zarándokútjának legnagyobb találkozóját rendszeresen év végén, egy-egy európai nagyvárosban rendez meg a Taizéi Közösség. Ezeken a találkozókön Európa számos országából több tízezer fiatal vesz részt, de más kontinensekről is érkeznek azért, hogy közösen imádkozzanak és megoszthassák egymással gondolataikat. Ez az idei alkalom különösen fontos volt a közösség számára, hiszen ez volt a 30. év végi találkozó, mert 1979-ben hívták életre az első ilyen összejövetelt. Genf azért is volt fontos a találkozók sorában, mert Roger testvér, a Közösség alapítója először itt gyűjtötte össze néhány barátját és teológustársát, hogy együtt imádkozzanak.

A genfiiek már ös óta készültek a találkozóra. Lelkes fiatalok szervezték a szálláshelyeket, megszólították az embereket, járták az egyházközségeket. Mintegy 40 ezer fiatal – köztük 1200 magyar, ebből 750 határon túli – jött el a Léman tó partjára, hogy részese legyen a közös imának, a beszélgetéseknek, a véget nem érő éneklésnek. A négy nap központi témája Alois testvér – a Taizéi Közösség elöljárójának – levele volt, melyet 2007. október 10–14 között lezajlott bolíviai Cochabamba városában írt meg.

„Az élő Istennel való személyes kapcsolatból meríthetünk erőt ahhoz, hogy kiengesztelődött szívvel harcoljunk. Belső élet nélkül nem vagyunk képesek a végsőig menő elszántságra. Istenben örömmel találunk, benne megtaláljuk az élet teljességének reményét.” – írta levelében a testvér.

A levél további részében felebarátaink meghallgatásának, az igazságosság, a szolidaritás és a megbocsátás értékének fontosságát hangsúlyozta a prior. A találkozó alatt beszélgetéseken, előadásokon, közös imákon vettek részt a fiatalok. December 31-én éjszaka minden genfi egyházközség virrasztást szervezett, melynek során a fiatalok együtt imádkoztak a világ béké-

jéért, ezt követően a „Népek ünnepe” elnevezésű interkulturális összejövetelen mutatkoztak be a különböző országokból érkező népek.

A találkozóra XVI. Benedek pápa is küldött üzenetet: *„Miközben mentek, hogy találkozzatok Isten népével, aki befogad benneteket, és miközben imádkoztok és részt vesztek a találkozókon, arra hívunk benneteket, hogy nyissátok meg a remény új útjait Isten Igéjéből és a Krisztussal való közösségből erőt merítve. Egyedül Krisztus adja meg nekünk az igazi remény kul-*

A találkozóra, Mr. Ban Ki-moon, az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkára, II. Alexisz Moszkvai Pátrárka, és Dr. Rowan Williams Canterbury érseke is levélben üdvözölt, és kifejtette:

„Hinni annyi, mint olyan életre törekedni, amellyel megmutatjuk, hogy Isten él. Ez pedig olyan életmódot jelent, amely megmutatja, hogy több lehetőség van, mint amennyit a világ felismer: a megbocsátás lehetősége, a megbékélés lehetősége, a remény lehetősége, annak a lehetősége, hogy magunkról megfeledkezve egy másik ember szükségleteire összpontosítsunk...”

A Taizéi Közösség bejelentette a 2008-as év főbb eseményeit, amelyek közül kiemelkedik a jövő év végi találkozó. A helyszín ezúttal Brüsszel. A találkozóval nem ért véget a Bizalom Zarándokútja, hanem csak most kezdődik. Azzal, hogy családjukban, munkahelyünkön, ott ahol élünk megpróbáljuk a kiengesztelődést, a békét elősegíteni, ezzel továbbvisszük Roger testvér életművét, és megteremtjük Isten országát már ezen a földön.

Rózsásné Kubányi Andrea

Evangélikusok a két világháború között

Raffay Sándor püspök emlékezete (1866–1947)

„Ne utánozzátok azokat, akik úsznak az árral és tetszelegnek a ma hatalmasainak, akik sokszor csak a tegnapi senkijei voltak és a holnap senkijei maradnak”
(Raffay Sándor, 1919. május 28.)

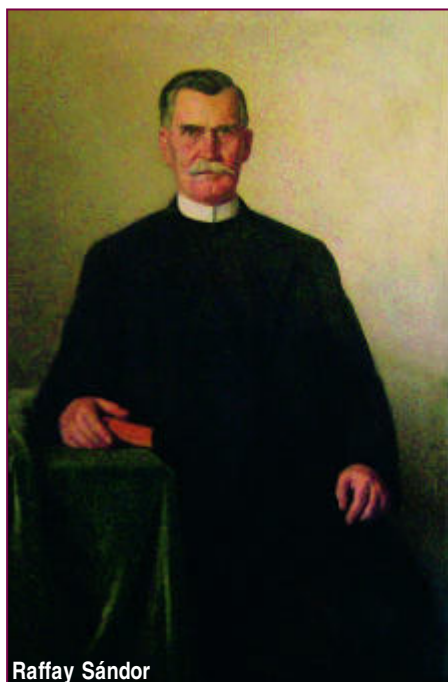
A „Raffay-év” keretében, halálának hatvanadik évfordulója alkalmából, 2007. novemberében temetőlátogatással összekötött *Insula Lutherana Nap*, majd a Déli Evangélikus Egyházkerület, az Evangélikus Országos Levéltár és az *Evangélikus Országos Múzeum* rendezésében konferencia és időszaki kamarakiállítás emlékezett meg a Deák téren „a huszadik. század egyik legjelentősebb evangélikus püspökéről”. A megemlékezést az is indokolta, hogy az 1945 utáni egyházellenes korszakban a püspök sorsa az elhallgatás volt: az utóbbi évtizedek lelkes- és egyháztag nemzedéke keveset hallhatott róla. Újra felfedezésére csak 1989 után kerülhetett sor. Jelentős érdemei szellemi rehabilitálását elkerülhetetlenné teszik.

Az egyszerű ceglédi iparoscsaládból származó fiatalember a pozsonyi evangélikus teológián végzett, gimnáziumi tanár, lelkes és teológiai tanár lett. 1908-ban hívták lelkésznek a Deák térre, onnan választották meg 1918-ban a bányai egyházkerület püspökének, mely tisztséget huszonhét éven át töltötte be. Ez idő alatt huszonhét (*Sándy Gyula* tervezésű, többségében magyaros stílust képviselő) templomot szentelt fel. Az ő érdeme, állami és fővárosi támogatással a mai Puskin utcai püspöki székház megvétele és létesítése. Az 1936-ban bevezetett és a mai liturgia alapját képező új énekverses istentiszteleti rendet ő dolgozta ki. Egységesítette az evangélikus papi viseletet. Támogatásának köszönhetően vált a *Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesület* az egyház egyik legfontosabb intézményévé. A Trianonban megcsönkített ország és egyház kisebbségben maradt magyar evangélikusairól igyekezett gondoskodni. Szülővárosa (később Aszód is) díszpolgárává választotta, sőt, szülőházát még életében, 1939-ben emléktáblával jelölték meg.

„Kemény korszak kemény püspöke volt.”

Raffay 27 felszentelt temploma

Raffay Sándor

Szolgálatát két nemzeti és egyházi katasztrófa közé ékelődött: a vesztes első világháború, a monarchia és a történelmi Magyarország felbomlása és a hatalmas véráldozatok követelő, ismét elvesztett második világháború, majd az egyházellenes politikai változások. Tekintélye, kiemelkedő teológiai műveltsége, határozott és megalkuvást nem ismerő jelleme közéleti és politikai tevékenysége a két világháború közötti Magyarországnak Prohászka Ottokárhoz és Ravasz Lászlóhoz hasonló, jelentős és ismert személyiségévé tette. 1944-ben a már idős, beteg püspök sokat tett az üldözött zsidóságért – Szálasi sem esküdött fel. Az 1918-ban még több mint 1.3 millió evangélikus vallásúak száma 1947-ben félmillió alá csökkent. Gyülekezetek, iskolák határon kívülre rekedtek. Fontossá vált a nemzetközi kapcsolatok ápolása, amit máig élő sikerrel vitt véghez, különösen a finn egyházzal.

1945 júniusában idős kora, betegsége és a fokozódó baloldali hatalmi nyomás miatt lemondott tisztségéről. Utolsó hivatalos tevékenységként iktatta be utódját, *Ordass Lajost*.

Raffay püspöki eskütétele, Deák tér

Raffay Sándor és neje

A templomok alapkölétételéhez használt építési szerszáma

A kiállítás a püspök életének jelentős eseményeit megörökítő fényképeket, beszédeiből írásából ma is aktuális idézeteket, huszonhét szépséges ezüst plaketten egy-egy általa felszentelt templomot mutat be (ezeket ajándékba kapta püspökké szentelésének huszadik évfordulója alkalmából) és egy számszámot is látunk, amit a templomok alapkölétételéhez, építéséhez használtak. *Oppel Imre* fest-

ménye 1918. szeptember 5-i püspöki eskütételének Deák téri ünnepségét örökíti meg – a kép külön jelentősége, hogy ez volt az utolsó püspökszentelés a történelmi Magyarországon. Minden résztvevője gondos, felismerhető portré.

Végül fényképek mutatják a püspököt betegágyában, amint diakonisszák ápolják, és halálos ágyán. 1947. november 4-én halt meg. A Deák téren ravatolták fel, Ordass Lajos búcsúztatta. Földi maradványait november 7-én kétszáz Luther-kabátos lelkes, fasori cserkész és nagy tömeg kísérte utolsó útjára, Budapest utcáin keresztül a Fiumei úti Sírkertbe.

Kovács Mária

Telenkó János alhadnagy hősi halála

1956. október 26-án

Dr. Liki Imre rektor úr az októberi alkony homályában végezte zsolozsmáját a feszület előtt. Hogy miért, miért nem, a feszületet tartó zsinag elvászott, a kereszt leesett, a korpusz darabokra tört. Égi jel vagy az idő vasfoga, senki sem tudja már. Az atya az esemény után a kispapok közül Telenkó Miklós IV. éves teológust felhívta a szobájába. Hosszú csend, majd megszólalt:

– Fiam, maga most ne kérdezzen! Csomagolja össze a holmiját s induljon haza. Otthon nagyobb szükség van magára.

– Rektor úr! Én nem csináltam semmi rosszat, pap szeretnék lenni.

– Ne kérdezzen fiam, menjen haza!

A fiatal kispap remegő kézzel hajtogatta reverendáját, készítette el úti csomagját és szomorúan lépte át a Szeminárium kapuját. A nagyvárosból többórás vonatozás után érkezett meg a vonat a kis abaúji faluba, Csobádra. Már esteledett. A parasztházban a gazdaasszony, Balogh Anna már meggyújtotta a petróleumlámpát, amikor a fia belépett.

– Jaj, fiam! Mi történt? Mit tettél, hogy elküldtek onnan? Mit szól majd apád, hogy szegyet hoztál ránk?

– Édesanyám! Nem csináltam semmit. Azt mondta a rektor atya, nagyobb szükség van rám itthon.

– Itthon, itthon! Letörtük a kukoricát, hordóban a szőlő leve, mi szükség van most rád?!

A ház ura is megérkezett.

– Fiam, itthon nem maradhatsz! Én meg-

mondtam, ha pap akarsz lenni, becsüld meg magad! Most mindenki rólunk fog beszélni.

A feszült csendben kopogtatnak. A távirós postás jött. A sürgöny meglepett mindenkit. A táviratban ez állt: „Telenkó János tizedes, sorkatona, 1956. október 26-án a haza védelmezése közben hősi halált halt.” A kisöccse, Jóska is hazaért az iskolából. A hírt meghallva, fájdalmában a kiskaput kifordította fájáról, s az út közepén földhöz vágta. Napokkal később a kis harmadikos gimnazistát behívta a rendőrségre egy rendőr. Kitérte a fegyverét s azt mondta Jóskának:

– Fiam! Ha bármit csináltok, ezeket a golyókat a fejetekben találjátok.

János nagybátyját mint hőst hozták haza. A kommunista hazugság így hangzott: „A posztumusz alhadnagy a pártház vörös csillagát helyezte volna vissza, amikor az ellenforradalmárok egy távoli lövése eltárolta őt.” A hadkiegészítő parancsnokság vezetői nagy betonsírkövet állítottak emlékére, tetején öles vörös csillaggal. 2005-ig volt ez így. A család ugyan tudta az igazságot, de nem mondhatta ki azt. Gyászoltak hosszan, de a rendszer mégis a hőst ünnepeltette. A hatvanas években úttörőtábor avattak a tiszteletére Vonyarcvashegyen, a Balaton partján. A katonák a zalaegerszegi laktanyában minden őrségváltáskor vigyázlépésben meneteltek szobra előtt. Mélyen hívő, katolikus nagyanyám minden április 4-én köteles volt végighallgatni az Internacionálét meg, hogy a „párttal, a néppel

egy az utunk”. A család tudta, a történészek bebizonyították, hogy Telenkó Jánosnak, a magyar nép fiának egy mondatért kellett meghalnia, mert amikor az ÁVÓ-sok parancsot adtak a sorakatonaságnak, hogy akár fegyverhasználat is, de azonnal oszlassák fel a város központjában összegyűlt tömeget, ez az egyszerű, abaúji fiú kilépett a sorból s ennyit mondott:

– Parancsnok elvtárs! Magyar magyarra nem lő!

– Nem, Telenkó elvtárs? – kérdezte a parancsnok.

Elővette a fegyverét, nagybátyám homlokához szorította s elsütötte.

Nagybátyját hivatalosan azóta sem rehabilitálták. 2005 nyarán a magyar hősök emléknapján az 56-os Szövetség és a Zala megyei Önkormányzat új sírkövet állítottott, melyen már ott van a magyar címer és a kereszt.

A sírhely megújításához a Honvédelmi Minisztérium anyagilag nem járult hozzá, hivatkozva arra, hogy az új szimbólum megosztaná a falut, csaknem ötven éven keresztül úgyis így szokták meg. Ötvenhat ősz végén egy szomorú fiatalember, az édesapám sétált vissza a szemináriumba. Az öccsét gyászolta. Két év múlva pappá szentelték. Negyvenhét évig szolgálta az abaúji és zempléni falvak görög katolikus híveit. Nemrégiben elment Ő is. Egy félévszázad után találkoztak, reményünk szerint ott a mennyben.

ifj. Telenkó Miklós

A Kispataki kápolna – építtette ifj. Telenkó Miklós

Telenkó Miklós Sárospatakon görög katolikus lelkész. Egy baleset következtében lebénult, kezeke székben ül, alig tud mozogni. De így is felépített egy barátságos kis templomot és mozgalmas hitéleti tevékenységet folytat a plébánián. Munkájában segíti felesége és kislánya.

A holland katolikusok és a királynő nagylelkű adományából épülhetett a templom, Beke T. István tervei alapján. A templom szentélye Kelet felé néz, mert Krisztus a világ világossága. A ha-

ifj. Telenkó Miklós

jó centrális tere kocka alakú. A négy égtáj felé három-három ablak világít. Mint egy pontos napóra helyezkedik el a térben a templom. A tizenkét ablak a tizenkét apostolt jelképezi. A kis kupola a teljességet fejezi ki, hiszen a 777 a tökéletesség száma. Gondoljunk csak a hét szentségre, vagy a profán irodalom hetvenhét népmeséjére. A templom közepén a krasznibrodí kolostor köve van elhelyezve. A Laborc partján lévő kolostort a baziliták lakták, akik az I. világháborúban lebombázott épületből Máriapócsra menekültek. Ennek a kolostornak a köve jelzi a közel ezer éves imádságot. A templom berendezése is ajándék. Az öreg szentségház egy morzsányi Eucharisziát őrzött. Így már a kezdetektől örökmécses jelezte a rejtekben ide költöző Isten dicsőségét. Itt őrzik Árpád-házi Szent Erzsébet koponyacsontját, és Boldog Romzsa Tódor püspök áldó kezének csontját és püspöki miseruhájának egyik darabját. A templom felszentelésére 1997. június 29-én este került sor.

Forrás: www.spgkegyhaz.extra.hu

Református konferencia az idősothtonokról

Január 15-én a budapesti Schweitzer Albert Szeretotthonban konferencián vettek részt a református idősothtonok vezetői. Mindezt nagy várakozás előzte meg – amit a jelenlévők létszáma is bizonyított –, hiszen az elmúlt esztendőben követhetetlen és helyenként értelmezhetetlen jogszabályi változások születtek. Ez utóbbit az intézményvezetők részéről feltett kérdések is sajnálatosan igazolták.

Az előadásokat megelőzően igemagyarázatot hallgattak meg a jelenlévők, majd imádságban kérték Istent a szellemi gyarapodás mind szélesebb megvalósulására.

A konferenciát

Besztercey András, a Schweitzer Albert Szeretotthon igazgatója nyitotta meg, majd ezt követően a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának szeretetszolgálati osztályvezetője, Czibere Károly szólt a jelenlévőkhöz. Tájékoztatást adott arról a heroikus munkáról, amely a jogszabályok elfogadását megelőzte. Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a jogszabályok szerinti működés elengedhetetlen feladat, ami miatt igen nagy jelentőséget tulajdonít a jelenlegi konferenciának.

Besztercey András, a Módszertani Intézet vezetője a törvényi változásokra hívta fel a figyelmet

Besztercey András igazgató, egyben a Módszertani Intézet vezetője majd két órán keresztül ismertette azokat a jogszabályi változásokat, amelyeket be kell tartani azért, hogy az idős korúak minél jobban érezzék magukat az intézményekben. Tájékoztatást adott a felvétel új rendjéről, amely szerint csak olyan személy vehető fel az új jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, aki a saját maga ellátásáról legalább négy órát meghaladóan képtelen gondoskodni.

Ezt követően Szabó Anna, a Módszertani Intézet munkatársa a szakmai program szükséges változtatásaira hívta fel a figyelmet.

Czibere Károly, az MRE Szociális Osztályának vezetője általános tájékoztatással szolgál

Dr. Szabó Anna a szakmai program módosításáról szól

Sümei Endre, a „Szociális Menedzser” című újság szerkesztője a térítési díjak számításával kapcsolatosan szólt a jelenlévőkhöz.

A konferencia igen hasznos információkat és segítséget adott az idősothtonok vezetőinek számára, mely intézmények vezetése napjaink gazdasági helyzetében nem könnyű feladat.

dr. Kis Boáz

Lapszemlék

A hollywoodi magyar reformátusok „Egyházi Híradó” című lapja legutóbbi számában a karácsony örömhíréről tartalmaz meghatározó-megindító írásokat.

Közli Ravasz László Lukács 2:11 verse alapján megfogalmazott gondolatait, Patkós Ilonka szép karácsonyi versét, Demeter Zsolt főgondnok ünnepi köszöntőjét. Mély gondolatokat tartalmaz Lizik Zoltán lelkipásztor (Cegléd) János 5:12 verse alapján írt karácsonyi üzenete.

További gondolatokat ébreszt és megdöbbent, amit

dr. Szabó Ildikó a nők egyházi szolgálatáról ír. A lap záró oldalán olvashatjuk Bartha Gyula lelkipásztor, szatmári esperes áldáskívánását.

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház lapjában, a **Kálvinista Szemlé**ben Erdélyi Géza püspök úr írt karácsonyi köszöntőt, a Lukács 2: 29-31 versek alapján. A püspök írásában reménységet, bizakodást, szeretetet árasztó karácsonyt hirdet, amely Jézus Krisztus megszületésében válhat valóra. A lap Szabó Magdára emlékezik, az író Karácsony című versének közlésével. Ünnepi eseményről ad számot a folyóirat, amikor a felszentelendő lelkipásztorokat köszönti, Fazekas László igehirdetésével. A felszentelés meghatározó élményéről Molnár Béres Éva, Süll Tamás és Tatár István beosztott lelkészek vallottak, A. Kis Béla főszerkesztő kérdéseire. A Kálvinista Szemle ünnepi száma Tompa Mihályra emlékezik, akinek hanvai sírjánál Nagy Ákos Róbert esperes hirdette az Igét.

Beszámolót olvashatunk továbbá a felvidéki és a királyhágómelléki egyházkerületek közös ünnepségéről.

A Magyarországi Református Egyház Zsinati ülése

November 21-én és 22-én tartotta meg a Magyarországi Református Egyház tizenkettedik ülészakát. Az első napon Zán Fábán Sándor, kárpátaljai lelkész igehirdetéssel szolgált. Ezt követően dr. Bölcskei Gusztáv lelkész elnök beszámolója következett az Elnökség elmúlt időszakban tett intézkedéseiről. A Püspök ecsetelte azokat a nehéz társadalmi és gazdasági viszonyokat, amelyek között fokozott nehézséggel jár az Egyház kormányzása.

A Zsinat megerősítette az 1990. június 12-én hozott Nyilatkozatát, melyben a Magyarországi Református Egyház zsidósággal kapcsolatos állásfoglalását határozta meg. A második napon ifj. dr. Fekete Károly tett bizonyosságot Isten megtartó szeretetéről.

A kétnapos ülészak fontos ügyek-

dr. Szabó András

ben határozott, így például harmadik olvasatban tárgyalta a Magyarországi Református Egyház lelkészeinek nyugellátásáról és nyugdíjintézetéről szóló törvénymódosítást. A Zsinat végül is a módosítási javaslatot elfogadta, s az 2008. január 8-án lép hatályba.

A lelkészek szolgálatáról és jogállásáról szóló törvénytervezet tárgyalásához a Zsinat újabb javaslatokat kér be,

ifj. dr. Fekete Károly

hogy minél pontosabb és teljesebb törvény szülessen ebben a fontos kérdésben.

Ezen az alkalmon „Aranygyűrűs teológiai doktor” kitüntetést kapott dr. Lenkeyné dr. Semsey Klára, Juhász Zsófia-díjban Majoros Katalin, Kiss Ferenc-díjban pedig Fekete Irén és a Landon házaspár részesült.

„Az év könyve” díjat dr. Szabó András kapta Bocskai István életét és munkásságát bemutató könyvéért, amelynek címe: „Téged, Isten, dicsérünk.”

Nagy figyelmet kapott a Csillagpont konferencia bemutatkozása és a Siketmisszióról készült film.

A Zsinat módosította a Doktorok Kollégiumának Szervezeti és Működési Szabályzatát, továbbá javaslatokat fogadott el az ökumenikus párbeszéd tárgyában.

ADunamelléki Református Egyházkerület november 15-én és 16-án tartotta Egyházkerületi Közgyűlését, melyet az Egyházkerület székházának dísztermében rendezett meg.

Dr. Szabó István püspök jelentésében áttekintette a megelőző időszak eseményeit, melyek közül kiemelte az egyház múltbeli szerepének tisztázásával kapcsolatos teendőt. Beszédében külön hangsúlyozta a Ravasz László emlékkonferenciát. Az adventi

Cseri Kálmán

A Dunamelléki Református Egyházkerület Közgyűlése

Dr. Szabó István

feladatokkal kapcsolatban a Püspök hangsúlyozta, hogy az ne csak ké-

Nagy István

szülődés legyen, hanem valóságos, aktív várakozás az Eljövendő Krisztus Urunk felé. A Közgyűlés meghallgatta a bizottsági munkákról szóló jelentéseket s díjakat adott át Nagy István, illetve Cseri Kálmán lelkészek számára. A Közgyűlés meghatározó alkalmaként volt, amikor a Nagyvárad téri református templomban felszentelték a lelkészeket a népes gyülekezet jelenlétében.

Gyertyagyújtás a csákvári Kálvin Otthonban

Első alkalommal tartottak adventi gyertyagyújtási ünnepet a csákvári Kálvin Otthonban. Az ünnepségen meghatározó volt az a pillanat, amikor Kisberk Gizella, 93 éves gimnáziumi tanárnő gyújtotta meg az adventi gyertyát. Az Otthon lakói számára Lönhard Edit karácsonyfadíszszel kedveskedett, míg a református énekkar és a hittanos gyerekek, karöltve az óvodások-

kal, tettek bizonyosságot a karácsonyi örömről. Mindebben az örömben meghatározó volt hallgatni Szabó András előadóművészt is, aki karácsonyi versösszeállítást hozott ajándékba. Az alkalmon Nagy Lenke hirdette Jézus születésének örömhírét.

Az ökumenikus imahét megnyitója

Január 20-án este 6 órakor került sor Budapesten, a Pozsonyi úti református templomban az ökumenikus imahét megnyitására. Az ünnepi alkalmon Udvardi György római katolikus püspök szentbeszéddel, Bölcskei Gusztáv református püspök, a Zsinat lelkész elnöke Isten Igéjének a hirdetésével szolgált. Az istentisztelethez kapcsolódott a 2008-as év kiemelkedő lelki eseménye, a Biblia Éve megnyitása, amely alkalommal D. Szabik Imre ny. evangélikus püspök szolgált. Az imahét jó lehetőség arra, hogy a jelenlévők megőrizve saját hitbéli értékeiket, imádkozzanak a világban megvalósítandó missziói feladatokért.

Az elmúlt karácsonyi ünnepekre sok kedves ajándékkal leptek meg híveim és barátaim, de egyre különös módon emlékezni fogok sokáig.

Az újév első napjaiban kis csomaggal kopogtattam be hozzám a postás. Első pillantásra ismeretlennek ítélt meg feladóját, hiszen Bosznia-Hercegovinából érkezett. Elcsodálkoztam az egészen, mert onnan még

nem kaptam sose postai küldeményt. A kis csomag tartalma egy kódarab és egy rövid levél német nyelven. Kíváncsian olvastam a levelet, mely arról szólt, hogy a levél küldőjének, Mirsadnak mit jelképez ez a kódarab!

Mirsaddal a 2005-ös ifjúsági találkozók alkalmával hozott össze a Gondviselés, aki akkor Mostarból érkezett egy igen kis csoporttal Kölnbe. Egy kiscsoportos beszélgetés végén mesélte, hogy édesanyja bosnyák, édesapja meg horvát származású. A nevét édesanyja, a vallási hovatartozását édesapja választotta hajdanán. Így kerülhetett ő is röviddel érettségije után 2005 nyarán a kölni találkozóra.

A levél írója karácsony ünnepéről elmélkedik és ezt a mellékelt

kövel szemléltette. Leírja, hogy a kő a régi mosztari Öreg hídból származik, amelyet a délszláv háború idején leromboltak. Számára karácsony ünnepe Isten hídepítésének nagy csodája. Hiszen Ő, Jézus Krisztus hozzánk küldésével egy szilárd hidat épített Isten és ember közé és ezért van remény minden emberi szomorúság, népek közötti békétlenség és kudarc ellenére. Ez a híd szilárdan áll, amelyen biztosan lehet haladni életünk végső célja felé és jókívánása is az, hogy sikerüljön nekünk, ki-ki a maga helyén minél több embernek megmutatni az utat Isten Hídjá, Jézus felé.

Mélyértelmű üzenetet fogalmazott meg Mirsad rövid soraival. Főleg, ha ismerjük a délszláv térség történetét. Hiszen Mosztar eredetileg keresztény város volt, de a török időkől kezdve a lakosság elmuzulmánosodott.

A moszt

Ma e kisváros képezi a határvonalat a kereszténység és a muzulmánok között.

Ez a határvonal – az Öreg híd – azonban nem csak a kereszténység és a muzulmánok közötti határvonalat jelképezi, hanem ez a híd kapcsolja össze a két különböző kultúrát is. Míg a Neretva folyó egyik oldalán a muzulmánok mecsetekben imádkoznak szombatoként, addig a másik oldalán a keresztények templomaikban ezt vasárnap (az Úr napján) teszik. A több százados együttélés egy nagyon törekeny kapcsolatot épített ki a két kultúra között.

A hidat még a XVI. században Szulejmán szultán építtette, hogy át tudjon kelni a serege a folyón. Akkoriban ez a híd volt a legszebb és legösszetettebb. Olyan látványosság volt, mint a római Colosseum vagy a görög Akropolisz.

Az újraépítés kezdetekor 2003-ban mind a bosnyák muzulmán, mind a horvát keresztény lakosság azt szerette volna, hogy az új híd a több száz éves formáját nyerje vissza. Ez a híd jelentette számukra a kapcsolatot a két kultúra között, ezért ragaszkodtak ennyire az Öreg híd formájához. A helyreállítási munkálatokat magyar hídepítő mérnökök kezdték el. Ők emelték ki a Neretvából a lerombolt kőtömböket és rövidesen török kőfara-

tári híd

nem akartak hinni a szemüknek, amikor a tesztek során kiderült, hogy a szakácskönyvbe illő ősi habarcs hozza azokat az eredményeket, ami a híd összetartáshoz szükséges. Ezzel az ősi habarccsal készült el az új mosztari Öreg híd.

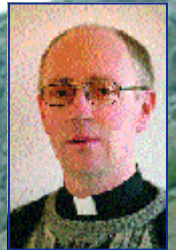
Eddig a híd története. S most idézzük emlékezetünkbe a karácsonyi ünnepi misén elhangzó szentlecke sorait: „Sokszor és sokféle módon szólt Isten hajdanán az atyákhoz, ezekben a végső napokban Fia által szólt hozzánk, akit a mindenség örökösévé tett.” (Zsid 1,1-2) Mirsad ezzel az idézettel fejezte be sorait s még hozzáfűzte, hogy ő igen hálás édesapja hajdani döntéséért, hogy őt Krisztus nevére megkereszteltette.

Kívánom

mindannyiunknak Reményik Sándor soraival, hogy az elkövetkező nagybőjti

szent időben mi is hálásan, Isten Fiához még inkább ragaszkodva, lelkiekben növekedve keressük a hídverés áldott lehetőségeit Isten és ember, ember és ember között!

*„Akarom: fontos ne legyek magamnak.
A végtelen falban legyek egy téglá,
lépcső, min felhalad valaki más,
ekevas, mely mélyen a földbe ás,
ám a kalász nem az ő érdeme.
Legyek a szél, mely hordja a magot,
de szirmát ki nem bontja a virágnak,
s az emberek, mikor a mezőn járnak,
a virágban hadd gyönyörködjenek.
Legyek a kendő, mely könnyet töröl.
Legyek a csend, mely mindig enyhét ad.
A kéz legyek, mely váltig simogat
Legyek, s ne tudjam soha, hogy vagyok.”
(Akarom)*

Lukács József,
Köln

Fotók: Kuruczky Ilona és Wikipédia

gók csatlakoztak hozzájuk a további teendők elvégzésére.

Az építési folyamat a kőtömböket összekötő habarcs kidolgozásakor akadt el. A mérnököknek nem sikerült olyan szilárdságú kötőanyagot kidolgozniuk, mint amilyet az eredeti hídépítők használtak. Két évig próbálkoztak, de tudományuk nem hozott sok sikert. Végül a török kőfaragók nyomására kipróbálták az ősi recepten alapuló habarcsot. Ennek az alapelemei: citrom, kecskeszőr, csontpor és tojássárgája (akkoriban még nem ismerték a cementet).

A mérnökök

Dr. Farkas Attila érseki tanácsos karácsony előtti napokban értesített, hogy Schumicky Lilla, aki afrikai országokban missziós feladatot lát el, december 21-én vetített képes előadást tart a Szent István bazilika hittantermében.

Schumicky Lilla a Szent István bazilika hittanosa volt általános iskolás korában. A Budapesti Eötvös József Gimnáziumban érettségizett. Az ELTE-n filozófia és afrikánisztika szakon szerzett diplomát. Jelenleg a Miskolci Egyetem Bölcsészettudomány karán antropológiát tanul. Az elmúlt esztendő nagy részét Ugandában, Gulu városban töltötte. Az egy órás vetítés végén beszélgettünk Lillával.

Az Ön afrikai tevékenységét hogyan lehetne meghatározni?

Segélyszervezet dolgozója vagyok.

Hogy jött a gondolat, hogy Afrikában dolgozzon?

A lökést a sierra leonei munka adta meg. Önkéntesként dolgoztam. Volt egy nagyszerű területi igazgató, aki a táborot menedzselte, ő lett a példaképem. Ekkor döntöttem el magamban, hogy én is úgy szeretnék dolgozni, mint ő, egy segélyszervezetben. A legjobban rászoruló embereken szeretnék segíteni.

Meséljen Ugandáról, illetve arról a várossal ahol tevékenykedik.

Észak-Ugandában 21 éve polgárháború dúl. Közel két millió ember kényszerült elhagyni lakóhelyét, ők menekülttáborokban élnek. A táborok semmiféle infrastruktúrával, kórházzal, iskolával nem rendelkeznek. Gulu városban dolgoztam kilenc hónapot. Az 50 ezres városban 300 segélyszervezet működik. Az átlagéletkor 47 év. A gyerekek 95 %-a alultáplált, az éhínségtől felpuffadtak, pókhasúak. Az ENSZ élelmezésszügyi szervezete havonta oszt élelmet, azonban nem mindig tudják, hogy mire van szükség. A lakosság 98 %-a földművelésből él.

Vetítés közben többször elhangzott Öntől a gyermekanya kifejezés. Mit értünk ezen?

A gyermekanya Ugandában nem azokat a lányokat jelenti, akiknek a szokottnál korábban született gyermekük. Azokra a fiatal nőkre utalnak vele, akiket a háború alatt a lázadók elraboltak, megkínóztak, majd szexrabszolgaként, illetve gyermekkatonaként tartottak fogva. Ők, ha sikerült a fogságból megszökniük, egy vagy több gyermekkel tértek vissza a közösségbe. Azonban hiába menekülnek vissza több éves pokoli szenvedés után, a társadalom ujjal mutat rájuk, nem fogadja be őket. Nem ritkán egyenesen a lázadók közé sorolja őket. Nem rendelkeznek megfelelő oktatási háttérrel sem, mivel gyerekek voltak még, amikor fogságba estek. Ráadásul általában árvák vagy félárvak, és nemcsak magukról, hanem a rabságban született gyermekeikről is gondoskodniuk kell.

Mutassa be a felnőtt oktatási programot.

Egyedül kezdtem el. Bementem az egyik tá-

Schumicky Lilla az öleli magához

borba, amely közel volt a lakhelyemhez. Beszéltem a táborvezetővel. Volt már tanítási tapasztalatom, Magyarországon öt évet tanítottam gyerekeket és felnőtteket német, illetve angol nyelvre. A táborvezető egy felnőtt oktatást szeretett volna indítani, amely főleg a nőket célozza meg, mivel nekik semmilyen tanulási lehetőségük nincsen. Százhusz nővel foglalkoztunk, megtanítottuk írni és olvasni őket. Közben beszervezttem önkénteseket, akik segítették ezt a munkát. Ez sikeres program lett.

Az egyháznak nagy szerepe van a segítségnyújtásban. Milyen vallásúak?

Északon a lakosság 90 %-a keresztény, a maradék 10 % muszlim. Mindenféle keresztény előfordul, a legkisebb Biblia Társulattól kezdve

az Új Jeruzsálem Templom közösségig, vannak baptisták és adventisták is. Az egyháznak jelentős szerepe van a béketárgyalásokban. Földet osztottak, ahol a menekülttáborokat létrehozták. Afrikában a politikusok mellett az egyházak a leggazdagabbak. A papok mindenkit ismernek, a menekültek hozzájuk fordulnak először. Kiemelkedő az egyház karitászi tevékenysége.

A településeken nem fordulnak elő tüzesetek?

Kunyhókból állnak a falvak.

Sajnos nagyon gyakori, ez is nagy probléma. Ha egy ház kigyullad, akkor az egész tábor leég. Nincsen víz, illetve nagyon kevés. Kőházakba szeretnének költözni, de erre általában csak nagyon keveseknek van lehetőségük.

Milyen a vízellátás a táborokban?

Négyezer emberre jut kettő kút. Csak ivásra elegendő ez a vízmennyiség, tisztálkodásra, mosásra nem jut.

elesett gyerekeket Észak-Ugandában

Segélyszervezetek belül vannak európaiak, esetleg magyarok is?

Magyar egyáltalán nincs, én vagyok az első magyar. A fővárosban, Kampalában viszont van három magyar. Mi tudunk egymásról, tartjuk a kapcsolatot. A magyar kormány nem támogat semmit Ugandában. Egyetlen afrikai országot támogat a kormány, az pedig Etiópia. Guluban kb. 150 fehér van, többnyire az ENSZ alkalmazza őket.

Átlagosan hány gyerek van egy családban?

Minimum hat.

Említette, hogy kialakított egy kulturális centrumot.

Ez egy magánprojekt, nem áll mögötte segélyszervezet. Egy osztrák barátnőmmel találtuk ki. Lényege: olyan fiatal művészeket támogatunk mindenféle művészeti ágban, akik a háború miatt valamilyen szinten traumatizáltak, tehát pl.

depressziókat lettek. Festmény kiállítást nyitotunk, ahol a háború szörnyűségeit örökítik meg. Tradicionális táncsteteket szervezünk. Tanító jellegű drámákat mutatunk be. A háború előtti hagyományokat próbáljuk újraéleszteni. Ez az egyik része a projektnek, a másik része pedig: van egy olyan boltunk, ahol kézműves termékeket árulunk. Van egy kis éttermünk, ahol indiai kenyér a menü, ezt variáljuk mindenféleképpen. Most van folyamatban, hogy átalakítjuk szendvicsbárrá.

Orvos van elég?

Nagyon kevés orvos van, a városokban jobb a helyzet. Egyszer beteg voltam. A kórházi ellátás katasztrofális, nincsenek gyógyszerek. Semmi sincsen.

Hírek a nagyvilágból

Aram van?

Van is, nincs is. Mindennap van áramkimaradás öt-hét órán át. Ilyenkor a generátorokat kell működtetni, viszont a benzin nagyon drága. Egy liter kb. másfél dollár. A keresetek viszont 20–30 dollár között vannak havonta, nagyon ritka az 50 dollár.

Miből áll a kompenzációs csomag?

Azok részére kellett kidolgozni, akiket a lázadók fizikálisan bántalmaztak. Lelkileg erősítettük a kiszabadult embereket. Sokan jöttek regisztrálni. Három hónap alatt több mint háromezer kérdőívet kellett elemezni, fotókkal együtt. Nem volt kellemes fél mellű, fél szájú és másformán megcsontkított embereket látni.

Milyen temetkezési szokások vannak Ugandában? Vannak temetők? Koporsóba temetkeznek?

Fakoporsó van, de ezt nagyon kevesen engedhetik meg maguknak. Temető nincsen, a házuk mellett temetik el az elhunytat. Kérdeztem, nem bírá-e, hogy együtt él a nagymamával? Nem, mert így közel van és nem jön vissza a szelleme.

Mióta van Ugandában? Előtte hol dolgozott?

Ugandában 2007-ben kilenc hónapot dolgoztam, ahová januárban visszamegyek. Első kutató utam Gambiában volt, majd egy segélyprogrammal Ruandába kerültem.

Mi motiválja, mi ösztönzi, hogy ezt csinálja?

Nagyon jó családból származom, jó családi háttérrel rendelkezem. Jó dolgom volt huszonegynéhány éves koromig és úgy gondoltam, hogy ebből valamit vissza kell adnom. Anyuéknak vagy a nagyszüleimnek szerencsére jelenleg nincs rá szükségük, ezért azokon az embereken próbálok segíteni, akik erre valóban rászorulnak. Ha az ember kint él, az értékrendje teljesen megváltozik. A tárgyi, anyagi dolgok egyáltalán nem számítanak. Kevés pénzzel sok mindent lehet csinálni. Ezáltal az emberek életét nagyon komolyan meg lehet változtatni, illetve megmenteni, ezért küzdök.

Milyen gyakorisággal tud hazajönni?

Két évvel ezelőtt a karácsonyt egy muszlim országban töltöttem. Akkor megfogadtam, hogy soha többet nem maradok kint, a karácsony a családé. Ameddig édesapámnak van lehetősége arra, hogy nekem az évenkénti utamat finanszírozza, addig szeretném velük együtt tölteni a karácsonyt.

Schumicky Lilla vetített képes előadása után Dr. Farkas Attila atya foglalta össze benyomásait. Ezek a fekete csecsemők éheznek, az életükért küszködnek. Lilla a fekete babáknak lett a misszionáriusa. Szívszorító, hogy a XXI. században így élnek emberek. Lilla tapasztalatairól számolt be képeivel, szívének titkába avatott be minket.

Szilágyi Ferenc

Dr. Farkas Attila atya és Schumicky Lilla

Megrendelés és előfizetés

Legújabb és régebbi számaink megvásárolhatók, vagy telefonon megrendelhetők postai utánvétellel a kiadótól:
Veritas Invest Zrt. 1142 Budapest, Erzsébet királyné útja 86. Tel: 383-0984 (A régebbi lapok ára: 345.- Forint + postaköltség.)
Interneten is fogadunk megrendeléseket: www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@veritas.hu

Előfizetési megrendelő

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint példányban.

Előfizetési díj: ☐ 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
☐ 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve:

Cím:

Kézbesítési cím:

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

**Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest
Erzsébet királyné útja 86.**

Felhívás

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő gyermekeken – kíván segíteni, élelmiszer- és gyógyszersegélyekkel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

Támogassa adója 1 %-val kiemelten közhasznú alapítványunkat!

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

OTP Bank 11714006-20385251

Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

Bölcskei Gusztáv a zsúfolásig telt Pozsonyi úti református templomban arról beszélt, hogy „hosszú évszázadok után ne egymás ellen legyünk, hanem egymásért imádkozzunk”. XVI. Benedek pápa Názáreti Jézus című könyvét idézve kijelentette: „az imádság nem más, mint egy állandósult Istenre figyelés, Isten szeretete”.

Bábel Balázs azt emelte ki, hogy az imádsággal az ember elismeri teremtettségét.

D. Szebik Imre evangélikus püspök, a Magyar Bibliatársulat elnöke a Biblia évének megnyitásakor megjegyezte: a Biblia olvasásának népszerűsítését és a keresztény erkölcsiség javítását szeretnék elérni ezzel a kezdeményezéssel.

„A Biblia az élet könyve, rólunk szól, kiutat mutat az ember nehéz helyzetéből” – tette hozzá.

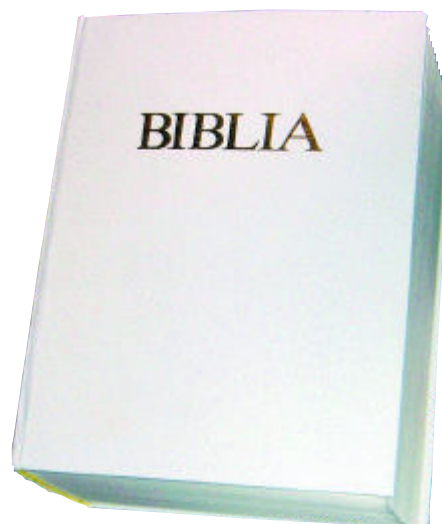
„Boldog, aki olvassa...”

(Jelenések könyve 1,3)

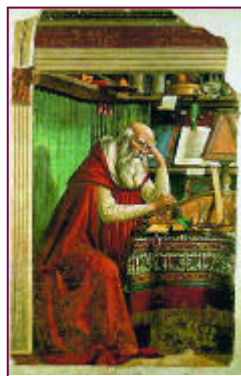
Dr. Erdő Péter bíboros érsek

Komolyan olvasni egy ilyen régi és alapvető dolgokról szóló könyvet, az egy olyan szintű emberi hozzáállást kíván, amiért ma mindannyiunknak nap mint nap meg kell harcolnunk. Bibliás embernek lenni ma talán nehezebb, mint régen volt. Ám erre mégis szükség van, mert a Bibliából olyan értékeket kapunk, amelyek eligazítanak minket az életben. Tehát megéri a csendet, az odafigyelést, mert aki valóban komolyan olvassa, az utat talál a boldogság felé. Ezért olyan nagy öröm, hogy most a Biblia évében mindenkinek felkínálhatjuk ezt a lehetőséget – mondta Erdő Péter bíboros érsek a Biblia éve sajtótájékoztatóján.

A Magyar Bibliatársulat kezdeményezésére a katolikus, a református és az evangélikus egyház a 2008. esztendő a Biblia évének nyilvánította. Az ökumenikus imahét megnyitó ünnepségével hivatalosan is kezdetét vette a Biblia éve. Az egyházak egymáshoz való közeledését célzó imahetet Budapesten vasárnap Bölskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkészi elnöke igehirdetéssel, Bábel Balázs, kecskemét-kalocsai érsek szentbeszéddel nyitotta meg.

Az első latin nyelvű Bibliát Szent Jeromosnak köszönhetjük, aki Kr. u. 340 körül latin nyelven alkotó ókeresztény író volt. Keresztény szülőktől származott. Húszéves kora táján Rómában a kor

híres grammatikusának, Donatusnak volt a tanítványa. Tanulmányai befejeztével felvette a keresztséget, majd Galliába utazott, feltehetőleg a trieri híres remetetelepre. Itt remeteként élt évekig, és összebarátkozott zsidó írástudókkal, és lefordította a Bibliát latinra. Rátette az életét erre a munkára, amit manapság tudományos csoportok végeznek. Ő egy személyben, de egy életnek a munkájával lefordította latinra a Bibliát. Én azt hiszem, hogy aki komolyan kezébe veszi a Bibliát – annak ellenére, hogy nem tartja feltétlenül sugalmazott könyvnek, de a kíváncsiságnál mélyebb érdeklődéssel olvassa – meghozza számára azt boldog-

Jelenits István piarista szerzetes-tanár

ságot, amit üzen számunkra a Biblia. Mi abban hiszünk, hogy az „Ige testén lőn, és közöttünk lakozék”, és Jézus Krisztus mondhatta azt, hogy „aki engem lát, az láthatja az Atyát is”. De az Ige nem lett bibliává. A sugalmazott Biblia sem az Isten maga, hanem a Krisztusról szóló beszéd. De nem tökéletes beszéd, mert ha a tökéletes Isten, a tökéletlen emberi nyelven sugalmaz valamit, akkor Ő is vállalja a tökéletlenségnek a kockázatait. Ha ezt számon tartjuk, akkor tudunk igazából a Bibliával megfelelő kontaktusba lépni. Az Isten olyan embereknek szánta a Bibliát, akik áhítattal közelednek hozzá – nyilatkozta Jelenits István atya az M2-nek. (A szerk.)

HOTEL VERITAS

Várjuk szeretettel hotelünkbe és éttermünkbe házas ízekkel!

1144 Budapest, Mogyoródi út 8. www.hotelveritas.hu E-mail: hotel@veritas.hu

Születésnapi partik, gyermekzsúrok szervezése programokkal

Éttermünkbe asztalfoglalás: 273-22-33 mob: 06-30-864-6564